ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΑΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γραφείον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1881

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

Ἀριθ. 265 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, γρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20.–Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.–Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 25 Ἰανουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκις. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 33.

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΝ ΣΕΡΑΓΙΟΝ

Ὅπως ἐν Γρανάτᾳ πρὶν ἴδῃ τις τὴν Ἀλάμβραν, οὕτω καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὶν εἰσχωρήσῃ τις εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν τειχῶν τοῦ παλαιοῦ Σεραγίου, νομίζει ὅτι δὲν εἶδε τίποτε ἀκόμη. Χιλιάκις τῆς ἡμέρας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάσσης φαίνεται ἐπάνω ἐκεῖ ὁ καταπράσινος ἐκεῖνος λόφος, πλήρης μυστηρίων καὶ ἐπαγγελιῶν, προσελκύων ἀείποτε πρὸς ἑαυτὸν τὸ βλέμμα ὥς τι νέον πρᾶγμα, ταράττων τὴν φαντασίαν ὡς αἴνιγμα, ἐμφιλοχωρῶν εἰς πᾶσαν σκέψιν, ὥστε ἐπὶ τέλους ὑπάγεις ἐκεῖ πρὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας, μᾶλλον ὅπως ἀπαλλαχθῇς ἀπὸ τὴν ἀδιάλειπτον βάσανον, παρὰ πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς τινος.

Οὐδαμοῦ τῆς Εὐρώπης ὑπάρχει τωόντι γωνία γῆς, ἧς καὶ μόνον τὸ ὄνομα νὰ ἐξεγείρῃ ἐν τῇ διανοίᾳ σύγχυσιν εἰκόνων ἢ ὡραίων ἢ φρικωδῶν παραδοξοτέραν, περὶ ἧς νὰ ἐσκέφθησαν, νὰ ἔγραψαν, καὶ νὰ εἰκοτολόγησαν πλειότερα, ἤτις νὰ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλειοτέρας ἀορίστους καὶ ἀντιφατικὰς εἰδήσεις, ἤτις νὰ εἶνε ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ ἀντικείμενον τόσης ἀκορέστου περιεργείας, τόσων ἀνοήτων προλήψεων, καὶ τόσων θαυμασίων διηγημάτων. Τὴν σήμερον ὅλοι εἰσέρχονται καὶ πολλοὶ ἐξέρχονται ἐκεῖθεν μετὰ ψυχρᾶς τῆς καρδίας. Ἀλλὰ δύναταί τις νὰ εἶνε βέβαιος, ὅτι καὶ μετὰ αἰῶνας, ὅτε ἴσως ἡ ὀθωμανικὴ δυναστεία δὲν θὰ εἶνε πλέον ἐν Εὐρώπῃ εἰμὴ ἀνάμνησις μόνον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὡραίου ἐκείνου λόφου θὰ διαγαυρώνωνται αἱ πολυάνθρωποι ῥύμαι νέας πόλεως, οὐδεὶς περιηγητὴς θέλει διέλθῃ ἐκεῖθεν, χωρὶς ν' ἀναδράμῃ διὰ τῆς φαντασίας του εἰς τὰ ἀρχαῖα αὐτοκρατορικὰ κιόσκια, καὶ χωρὶς νὰ φθονήσῃ ἡμᾶς τοὺς ἐκ τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος, οἵτινες ἀνεύρομεν ἀκόμη ζώσας καὶ λαλούσας ἐπὶ τῶν τόπων τὰς ἀναμνήσεις τῶν μεγάλων ὀθωμανικῶν ἀνακτόρων. Τίς οἶδε πόσοι ἀρχαιολόγοι θὰ ἀναζητήσωσι μεθ' ὑπομονῆς τὰ ἴχνη μιᾶς πόλης ἢ ἑνὸς τείχους εἰς τὰς αὐλὰς τῶν νέων οἰκοδομῶν, καὶ πόσοι ποιηταὶ θὰ γράψωσι στίχους ἐπὶ χλίδων τινῶν ὀλίγων, διεσκορπισμένων εἰς τὸ παράλιον! Ἢ ἴσως καὶ μετὰ πολλοὺς αἰῶνας τὰ τείχη ἐκεῖνα θὰ φυλάττωνται ἀκόμη ζηλοτύπως, καὶ θὰ ἔρχωνται πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν σοφοί, ἐρωτόληπτοι καὶ καλλιτέχναι, καὶ ὁ μυθώδης βίος ὁ διανυσθεὶς ἐνταῦθα διὰ τετρακοσίων ἐτῶν θὰ ἀναταφῇ καὶ θὰ διασκορπισθῇ εἰς μυριάδας βιβλίων καὶ εἰκόνων ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Τὴν περιέργειαν τοῦ κόσμου ἑλκύει πρὸς τὰ τείχη ταῦτα ὄχι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καλλονή. Τὸ Σεράγιον δὲν εἶνε μέγα καλλιτεχνικὸν μνημεῖον ὅπως ἡ Ἀλάμβρα. Μόνη ἡ αὐλὴ τῶν λεόντων, ἡ ἐν τοῖς ἀραβικοῖς ἀνακτόροις, ἰσοφαρίζει πρὸς ὅλα τὰ κιόσκια καὶ ὅλους τοὺς πύργους τῶν τουρκικῶν ἀνακτόρων. Ἡ ἀξία τοῦ Σεραγίου συνίσταται εἰς τὸ ὅτι εἶνε μέγα ἱστορικὸν μνημεῖον, διερμηνεῦον καὶ διαφωτίζον ὅλον σχεδὸν τὸν βίον τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας, φέρον γεγραμμένην ἐπὶ τῶν λίθων τῶν τειχῶν του καὶ ἐπὶ τοῦ στελέχους τῶν προαιωνίων του δένδρων ὅλην τὴν ἐνδομυχοτέραν καὶ ἀπορρητοτέραν χρονογραφίαν τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν ἐλλείπει δ' ἀπ' αὐτοῦ εἰμὴ ἡ τῶν τελευταίων τριάκοντα ἐτῶν καὶ τῶν δύο αἰώνων τῶν πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', ὅστις κατέβαλε τὰ θεμέλια μέχρι τοῦ Ἀβδοὺλ-Μετζίδ, ὅστις ἐγκατέλιπε τὸ Σεράγιον ὅπως κατοικήσῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμὰ-Μπαγτσὲ, ἐκεῖ διήνυσαν τὸν βίον αὐτῶν εἰκοσιπέντε Σουλτάνοι. Ἐδῶ ἔθεσε τὸν πόδα της ἡ δυναστεία, ἅμα κατακτήσασα τὴν εὐρωπαϊκὴν μητρόπολίν της, ἐδῶ ἔρθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐτυχίας της, καὶ ἐδῶ ἤρχισεν ἡ παρακμή της. Ὁ χῶρος οὗτος ἦτο συγχρόνως τὸ παλάτιον, τὸ φρούριον καὶ τὸ ἱερόν της· ἐν αὐτῷ ἦτο ἡ κεφαλὴ τοῦ κράτους καὶ ἡ καρδία τοῦ ἰσλαμισμοῦ· ἦτο πόλις ἐν πόλει, βράχος σεπτὸς καὶ μεγαλοπρεπής, κατοικούμενος ὑπὸ ἑνὸς λαοῦ καὶ φρουρούμενος ὑπὸ ἑνὸς στρατοῦ, περιλαμβάνων ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτοῦ ἄπειρον ποικιλίαν οἰκοδομῶν, τόπων ἀπολαύσεως καὶ τόπων φρίκης, πόλιν καὶ ἐξοχὴν, ἀνάκτορα, ὁπλοθήκας, σχολεῖα, ἐργοστάσια, τζαμία· ἐν αὐτῷ ἐνηλλάσσοντο αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ σφαγαί, αἱ θρησκευτικαὶ τελετουργίαι καὶ οἱ ἔρωτες, αἱ διπλωματικαὶ ἐπίσημοι τελεταὶ καὶ αἱ μανίαι· ἐδῶ οἱ Σουλτάνοι ἐγεννῶντο, ἐνεθρονίζοντο, ἐξεθρονίζοντο, καθείργοντο, καὶ ἐστραγγαλίζοντο· ἐδῶ ἐξυφαίνοντο ὅλαι αἱ συνωμοσίαι, καὶ ἀντήχει ἡ κραυγὴ ὅλων τῶν ἀνταρσιῶν· ἐδῶ συνέῤῥεε τὸ καθαρότερον αἷμα

καὶ ὁ καθαρότερος χρυσὸς ὅλης τῆς αὐτοκρατορίας· ἐδῶ ἐστρέφετο ἡ λαβὴ τοῦ ἀπειρομεγέθους ξίφους, ὅπερ ἐξήστραπτεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἑκατὸν λαῶν· καὶ ἐδῶ ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν αἰῶνας εἶχον προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἡ Εὐρώπη ἀνήσυχος, ἡ Ἀσία δύσπιστος, καὶ ἡ Ἀφρικὴ ἔντρομος, ὅπως εἰς ἠφαίστειον καπνίζον, ὅπερ ἐπηπείλει τὴν γῆν.

Τὰ τερατώδη ταῦτα ἀνάκτορα κεῖνται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικωτέρου λόφου τῆς Σταμπούλ, ὅστις κατακλίνεται ἠρέμα πρὸς τὴν Προποντίδα, πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου καὶ τὸν Κεράτιον κόλπον· καθ' ἃν χῶρον κατελάμβανε τὸ πάλαι ἡ Ἀκρόπολις τοῦ Βυζαντίου, ἓν μέρος τῆς πόλεως καὶ μία πτέρυξ τῶν μεγάλων ἀνακτόρων τῶν αὐτοκρατόρων. Εἶνε ὁ ὡραιότερος λόφος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸ φύσει κάλλιστον ἀκρωτήριον ὁλοκλήρου τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας. Ἐκεῖ συνέρχονται ὡς εἰς κέντρον δύο θάλασσαι καὶ δύο πορθμοί, ἐκεῖ ἀπέληγον αἱ μεγάλαι στρατιωτικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ ὁδοὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης· ἐκεῖ μετέφερον οἱ ἀγωγοὶ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων χειμάρρους ὕδατος· οἱ θρακικοὶ λόφοι προφυλάττουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βορρᾶ· ἡ θάλασσα περιβρέχει αὐτὸν ἐκ τριῶν μερῶν, ὁ Γαλατᾶς κατοπτεύει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ λιμένος, τὸ Σκούταρι ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου, καὶ τὰ μεγάλα ὄρη τῆς Βιθυνίας τοῦ ἀποκλείουσι μὲ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφάς των τοὺς μεγάλους ὁρίζοντας τῆς Ἀσίας. Εἶνε λαιμὸς μονήρης πρόσηρτημένος εἰς τὸ ἄκρον τῆς μεγάλης μητροπόλεως, σχεδὸν ἀπομεμονωμένος, ὀχυρώτατος καὶ ὡραιότατος, πλασθεὶς ὑπὸ τῆς φύσεως, φαίνεται, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς στυλοβάτης μεγάλης μοναρχίας, καὶ ὅπως προστατεύῃ τὴν ἡδεῖαν καὶ ἀπόκρυφον ζωὴν ἡγεμόνος ὄντος Θεοῦ σχεδόν.

Ὁ λόφος ὁλόκληρος περικυκλοῦται κατὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ ὑπὸ ὑψηλοῦ τείχους μ' ἐπάλξεις, ἔχοντος παραπλεύρους μεγάλους πύργους. Καὶ κατὰ τὸ παράλιον μὲν τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κερατίου κόλπου τὰ τείχη ταῦτα εἶνε αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ τῆς πόλεως· ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ξηρὰν ἀνηγέρθησαν ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', καὶ ἀποχωρίζουσι τὸν λόφον τοῦ Σεραγίου ἀπὸ τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ὑψοῦται τὰ τζαμίον Νούρι-Ὀσμανιέ, στρέφονται κατ' ὀρθὴν γωνίαν πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, διέρχονται ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Σοφίας, καὶ σχηματίζοντα μεγάλην καμπύλην γραμμὴν πρὸς τὰ ἐμπρὸς συνενοῦνται πρὸς τὰ τείχη τῆς Σταμπούλ τὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Οὗτος εἶνε ὁ ἐξωτερικὸς περίβολος τοῦ Σεραγίου· τὸ δὲ καθ' αὐτὸ Σεράγιον ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς, περικυκλούμενον καὶ αὐτὸ ὑπὸ ὑψηλῶν τειχῶν, ἅπερ συναποτελοῦσι τὸ κεντρικὸν οὕτως εἰπεῖν ὀχύρωμα τοῦ μεγάλου φρουρίου τοῦ λόφου.

Ἀλλ' ἂν ἐπεχείρει τις νὰ περιγράψῃ τὸ Σεράγιον ἐν ᾧ καταστάσει εὑρίσκεται σήμερον, θὰ ἐσπατάλα τοὺς κόπους του εἰς μάτην. Ὁ σιδηρόδρομος διέρχεται διὰ τῶν ἐξωτερικῶν τειχῶν· μεγάλη δὲ πυρκαϊὰ κατέστρεψεν ἐν ἔτει 1865 πολλὰς οἰκοδομάς· οἱ κῆποι κατὰ μέγα μέρος ἠρημώθησαν· ἀνηγέρθησαν νοσοκομεῖα, στρατῶνες καὶ σχολαὶ στρατιωτικαί· ἐκ δὲ τῶν περιλειφθέντων κτιρίων πολλῶν μετεβλήθη τὸ σχῆμα καὶ ἡ χρῆσις· καὶ τοι δὲ τὰ κύρια τείχη σώζονται, ὥστε νὰ δύναταί τις ν' ἀναπαραστήσῃ καθ' ἑαυτὸν ὁλόκληρον τὸ σχῆμα τοῦ παλαιοῦ Σεραγίου, αἱ μικραὶ μεταβολαὶ εἶνε τοσαῦται καὶ τοιαῦται, ἡ δ' ἐγκατάλειψις, εἰς ἣν ἀφέθησαν ὅλα τὰ πράγματα ἀπὸ τριακονταετίας, μετέβαλεν οὕτω τὴν ὄψιν τῶν μερῶν, ὅσα διετηρήθησαν ἀνέπαφα, ὥστε δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ περιγράψῃ τις πιστῶς τὸν χῶρον τοῦτον, χωρὶς νὰ διαψεύσῃ καὶ τὴν πλέον μετριόφρονα προσδοκίαν.

Προτιμότερον εἶνε καὶ διὰ τὸν γράφοντα καὶ διὰ τὸν ἀναγινώσκοντα νὰ ἐπανίδωμεν τὸ περίφημον τοῦτο Σεράγιον, ὁποῖον ἦτο κατὰ τοὺς ὡραίους χρόνους τοῦ ὀθωμανικοῦ μεγαλείου.

Τότε, ὅστις ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ δι' ἑνὸς βλέμματος ὅλον τὸν λόφον ἢ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἑνὸς τῶν πύργων τῶν τειχῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἑνὸς τῶν μιναρέδων τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἀπήλαυε θαυμάσιον θέαμα. Ἐν μέσῳ τοῦ ζωηροῦ κυανοῦ χρώματος τῆς θαλάσσης, τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ λιμένος, ἐντὸς τοῦ μεγάλου ἡμικυκλίου, τοῦ καταλεύκου ἐκ τῶν ἱστίων τοῦ στόλου, ἐφαίνετο ἡ εὐρεῖα πρασίνη κηλὶς τοῦ λόφου, περικυκλωμένη ἀπὸ πύργους καὶ τείχη, κατεστιγμένα μὲ κανόνια καὶ φρουρούς· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς κηλίδος ταύτης, ἥτις ἦτο δάσος δένδρων ἀπειρομεγέθων, ἐν οἷς διεκρίνετο λαβύρινθος ὅλος στενωπῶν καταλεύκων, καὶ ἐμειδίων τὰ χρώματα χιλίων ἡνθισμένων πρασιῶν, ἐξετείνετο κατ' αὐτὴν τοῦ λόφου τὴν κορυφὴν τὸ εὐρύτατον τετράγωνον τῶν οἰκοδομῶν τοῦ Σεραγίου, διηρημένον εἰς τρεῖς μεγάλας αὐλάς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν εἰς τρεῖς πολίχνας κατεσκευασμένας περὶ τριῶν ἀνίσων πλατειῶν, ἐξ ὧν ὑψοῦτο πλῆθος συγκεχυμένον στεγῶν ποικιλοχρώμων, ἡλιακῶν ἀνθοστολίστων, θάλων καταχρύσων, μιναρέδων λευκῶν, κορυφῶν κιοσκίων ἐναερίων, τόξων πυλῶν ὑπερμεγέθων, ἡμικαλύπτων ἐκ τῶν φυλλωμάτων καὶ κλάδων τῶν ἀλοῶν καὶ τῶν κήπων, οἵτινες ἦσαν παρεμβεβλημένοι μεταξὺ αὐτῶν. Ἦτο μικρὰ λευκὴ πρωτεύουσα, ἀπαστράπτουσα καὶ ἄτακτος, ἐλαφρὰ ὡς στρατόπεδον σκηνῶν, ὁπόθεν ἀπέπνεέ τι ποιμενικὸν ἅμα καὶ πολεμικόν· ἀλλοῦ πολυάνθρωπος καὶ πλήρης ζωῆς, ἀλλοῦ δὲ μονήρης καὶ ἄφωνος, ὡς νεκρόπολις, ἐδῶ ἀναπεπταμένη καὶ ἡλιοφεγγής, ἐκεῖ ἀπρόσιτος πρὸς πᾶν ἀνθρώπινον βλέμμα, καὶ βυθισμένη εἰς αἰώνιον σκότος· διακφαιδρυνομένη ἐκ πιδάκων ἀπειραρίθμων, ἐξωραϊσμένη ἀπὸ χιλίας ἀντιθέσεις λάμψεως καὶ σκότους, χρωμάτων καὶ ἀργυροειδῶν καὶ κυανοειδῶν ἀποχρώσεων, ἐγκατοπτριζομένων εἰς τὰ μάρμαρα τῶν κιόνων καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τῶν μικρῶν λιμνῶν, ἐν ᾧ ἄνωθεν αὐτῆς περιέπτανον νέφη χελιδόνων καὶ περιστερῶν.

Τοιαύτη ἡ ἐξωτερικὴ θέα τῆς αὐτοκρατορικῆς πόλεως, ὄχι μεγάλης λίαν διὰ τὸν ὅστις ἀπέβλεπε πρὸς αὐτὴν ἐξ ὕψους· ἀλλ' ἐσωτερικῶς ἦτο τόσον διηρημένη καὶ ὑποδιηρημένη καὶ πολυδαίδαλος, ὥστε θεράποντες, ζῶντες ἐκεῖ ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν, δὲν κατώρθωναν νὰ ἐννοήσωσι τὸ σύνολον, καὶ οἱ γιανίτσαροι, ὅσοι εἰσήρχοντο ἐκεῖ διὰ τρίτην φορὰν, ἀπεπλανῶντο ἀκόμη.

Ἡ κυρία πύλη τῆς πόλεως ταύτης ἦτο καὶ εἶνε πάντοτε τὸ Μπὰμπ-ἰ-χουμαγιοῦν, ἡ Σεπτὴ Πύλη, ἥτις εἰσάγει εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν, ὅπου ὑψοῦται ἡ κρήνη τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲδ, ὄπισθεν τοῦ τζαμίου τῆς Ἁγίας Σοφίας. Εἶνε πύλη μεγάλη ἐκ λευκοῦ καὶ μαύρου μαρμάρου, στολισμένη μὲ πλούσια ἀρχιτεκτονήματα, ἐφ' ἧς ἐπιστηρίζεται ἄλλο οἰκοδόμημα, μὲ ὀκτὼ παράθυρα, σκεπασμένον μὲ στέγην προεξέχουσαν· ἀνήκει δὲ εἰς τὸν ἀνάμικτον ἐκεῖνον ἀραβικὸν καὶ περσικὸν ρυθμὸν, ἐξ οὗ διακρίνονται ὅλα σχεδὸν τὰ μνημεῖα, ὅσα ἀνηγέρθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνους, πρὶν ἀρχίσωσι νὰ μιμῶνται τὴν βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικήν. Ὑπεράνω τῆς πύλης ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ἀναγινώσκεται ἀκόμη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ Μωάμεθ τοῦ Β': — Διασώζοι ὁ Ἀλλὰχ εἰς αἰῶνας τὴν δόξαν τοῦ κατόχου αὐτῆς.—Στηρίζει ὁ Ἀλλὰχ τὸ κτίριον αὐτῆς.—Στερεώσαι ὁ Ἀλλὰχ τὰ θεμέλια αὐτῆς. Ἐνώπιον τῆς πύλης συνέῤῥεον ἑκάστην πρωΐαν ὁ λαὸς τῆς Σταμπούλ, ὅπως ἴδῃ ποίων μεγιστάνων τοῦ Κράτους ἡ τῆς Αὐλῆς ἡ κεφαλὴ ἔπεσε τὴν νύκτα. Ἐκρέμαντο δὲ αἱ κεφαλαὶ ἀπὸ καρφίου τινὸς ἐντὸς δύο σηκῶν, οἵτινες φαίνονται ἀκόμη, ἀνέπαφοι σχεδὸν, ἑκατέρωθεν τῆς πύλης, ἢ ἦσαν ἐκτεθειμέναι ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦ, πλησίον δὲ αὐτοῦ ἦτο προσηρτημένη ἡ κατηγορία καὶ ἡ καταδίκη. Εἰς δὲ τὴν πλατεῖαν τὴν πρὸ τῆς πύλης ἐῤῥίπτοντο τὰ πτώματα τῶν ἀπεσραγγαλισμένων· καὶ ἐκεῖ ἵστατο, ἀναμένοντα τὴν διαταγὴν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν πρῶτον περίβολον τοῦ Σεραγίου, τὰ ἀποσπάσματα μακρινῶν στρατῶν, ἐλθόντα ὅπως προσκομίσωσι τὰ τρόπαια τῶν νικῶν· καὶ συνεπορεύοντο λοιπὸν διὰ τῆς στενῆς ἐκείνης πύλης ὅπλα, σημαῖαι, περικεφαλαῖαι στρατηγῶν, καὶ λαμπρὰ ἐμβλήματα καθημαγμένα. Ἡ πύλη ἐφρουρεῖτο ὑπὸ τάγματος καπιτζίδων, υἱῶν βεήδων καὶ πασάδων, ἐνδεδυμένων μεγαλοπρεπῶς, οἵτινες ἐπετήρουν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ τείχους καὶ τῶν παραθύρων τοὺς εἰσερχομένους καὶ ἐξερχομένους, ἢ ἀπώθουν πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ τὰς μακρὰς των σπάθας τὸ ἄφωνον πλῆθος τῶν περιέργων, οἵτινες ἤρχοντο ἐκεῖ, ὅπως ἴδωσι διά τινος ἀνοίγματος τμῆμά τι τῆς αὐλῆς, τεμάχιόν τι τῆς δευτέρας πύλης, ἀμυδράν τινα τοὐλάχιστον ἀκτῖνα ἐκ τῶν ἀπειρομεγέθων καὶ ἀποκρύφων ἐκείνων ἀνακτόρων, ἅτινα ἐνέπνεον τόσους πόθους καὶ τόσους τρόμους. Διερχόμενος ἐκεῖθεν ὁ εὐλαβὴς Μουσουλμάνος ἐψιθύριζεν εὐχήν τινα ὑπὲρ τοῦ ὑψηλοῦ του Κυρίου· ὁ πτωχὸς καὶ φιλόδοξος νεανίας ὠνειροπόλει τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ διέλθῃ τὴν πύλην ἐκείνην, ὅπως ὑπάγῃ καὶ λάβῃ τὴν οὐρὰν ἵππου· ἡ δὲ ὡραία καὶ ῥακένδυτος κόρη ἀνεκύκλει κατὰ φαντασίαν μετὰ μικρᾶς τινος ἐλπίδος τὴν λαμπρὰν ζωὴν τῆς καδίνας· οἱ συγγενεῖς τὴν θυμάτων ἔκυπτον τὴν κεφαλὴν φρυάσσοντες, καὶ καθ' ἅπασαν τὴν πλατεῖαν ἐπεκράτει σιγὴ αὐστηρὰ, τὴν ὁποίαν διέκοπτε τρὶς τῆς ἡμέρας ἡ ἠχηρὰ μόνον φωνὴ τοῦ ἱμάμη τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἀπὸ τῆς πύλης Χουμαγιοῦν εἰσήρχετό τις εἰς τὴν λεγομένην Αὐλὴν τῶν Γιανιτσάρων, ἥτις ἦτο ὁ πρῶτος περίβολος τοῦ Σεραγίου.

Ἡ μεγάλη αὕτη αὐλὴ ὑπάρχει ἀκόμη, περικυκλωμένη ἀπὸ οἰκοδομήματα ἀκανόνιστα, μακροτάτη, καὶ σκιαζομένη ἀπὸ διαφόρους συστοιχίας δένδρων, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀπειρομεγέθης πλάτανος τῶν Γιανιτσάρων, ὧν τὸν κορμὸν δὲν δύνανται νὰ περιλάβωσι δέκα ἄνθρωποι. Ἀριστερᾷ τοῦ εἰσερχομένου εἶνε ἡ ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ μεταβληθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς ὁπλοθήκην. Περαιτέρω καὶ κύκλῳ ὑπῆρχε τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Σεραγίου, τὸ Θησαυροφυλάκιον, τὸ κτίριον, ἐν ᾧ ἦσαν αἱ χρυσομηλέαι, τὰ αὐτοκρατορικὰ ἱπποστάσια, τὰ μαγειρεῖα, οἱ στρατῶνες τῶν καπιτζίδων, τὸ Νομισματοκοπεῖον, καὶ τὰ οἰκήματα τῶν μεγάλων ἀξιωματικῶν τῆς Αὐλῆς. Κάτωθεν τῆς μεγάλης πλατάνου ὑπάρχουσιν ἀκόμη δύο κιονίσκοι λίθινοι, ἐφ' ὧν ἐξετελοῦντο αἱ καρατομαί. Ἐκεῖθεν διήρχοντο ὅσοι ἀπήρχοντο πρὸς τὸ Διβάνιον ἢ πρὸς τὸν Παδισάχ. Ἦτο ὡς τι ἀπειρομέγεθες ὑπαιθρον προπύλαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες ἦσαν ἀναμεμιγμένοι καὶ ἀπησχολημένοι. Πεντακόσιοι ἀρτοποιοὶ καὶ διακόσιοι μάγειροι καὶ παραμάγειροι εἰργάζοντο ἐν τοῖς μεγάλοις μαγειρείοις, ὅπως παρασκευάσωσι τὰ ἐδώδιμα εἰς τὴν ἀπέραντον οἰκογένειαν, «ἥτις ἔτρωγε τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἅλας τοῦ Μεγάλου Κυρίου». Ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους συνέῤῥεον οἱ φρουροὶ καὶ οἱ δοῦλοι, καθ' ὑπάκρισιν ἀσθενεῖς, ἐπιθυμοῦντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πολυτελὲς νοσοκομεῖον, ὅπου ἠσχολοῦντο εἴκοσιν ἰατροὶ καὶ στρατὸς ὅλος δούλων, ὅπως ἀπολαύσωσι τὴν ἐντὸς αὐτοῦ μαλθακὴν ζωήν. Μακραὶ συνοδίαι ἡμιόνων καὶ καμήλων εἰσήρχοντο προσκομίζουσαι τρόφιμα εἰς τὰ μαγειρεῖα, ἢ ὅπλα τῶν ἠττημένων στρατῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, ὅπου πλησίον τῆς σπάθης Μωάμεθ τοῦ Β' ἀπήστραπτεν ἡ σπάθη τοῦ Σκενδέρμπεη καὶ τὸ βραχιόνιον τοῦ Ταμερλάνου. Οἱ εἰσπράκτορες τῶν φόρων εἰσήρχοντο,

ἀκολουθούμενοι ἀπὸ δούλους φορτωμένους χρυσόν, καὶ κατευθυνόμενοι πρὸς τὸ Θησαυροφυλάκιον, ὅπου ἦσαν τόσα πλούτη, ὅπως ἔλεγεν ὁ Σόκολλης, ὁ μέγας βεζίρης τοῦ μεγάλου Σουλεϊμάν, ὥστε ἠδύναντο νὰ ἐφοδιασθῶσι στόλοι μὲ ἀργυρᾶς ἀγκύρας καὶ μὲ σχοινία μεταξωτά. Διήρχοντο κατ' ἀποσπάσματα ἀγόμενοι ὑπὸ ὡραίων ἱπποκόμων Βουλγάρων οἱ ἐνεακόσιοι ἵπποι Μουρὰδ τοῦ Δ', οἵτινες ἔτρωγον ἐντὸς ὁλαργύρων φατνῶν. Ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας συνεκινεῖτο ἐκεῖ μυρμηκιὰ ἀπαστράπτουσα στολῶν, ἐξ ὧν προεῖχον τὰ ὑψηλὰ κατάλευκα σαρίκια τῶν Γιανιτσάρων, αἱ μεγάλαι ἐκ πτερῶν ἐρωδιοῦ λοφιαὶ τῶν *Σολάκιδων*, τὰ ἀργυρᾶ κράνη τῶν *Πεΐκιδων*, τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Σουλτάνου, φορόντων ἐσθῆτα στενοτάτην, περιεσφιγμένην περὶ τὴν ὀσφὺν μὲ ζωστῆρα διάλιθον· οἱ *ζουλουφτοὺμπαλτατζῆδες* διατελοῦντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν θαλαμηπόλων, μὲ πλεξίδας ἐξ ἐρίου κρεμαμένας ἀπὸ τοῦ πίλου των· οἱ *κασσεκῆδες* κρατοῦντες τὴν ἐμβληματικὴν βακτηρίαν των· οἱ *μπαλταιζῆδες* μὲ τὸν πέλεκύν των· οἱ ὑπηρέται τοῦ μεγάλου βεζίρη κρατοῦντες μάστιγα στολισμένην μὲ ἀργυρᾶ ἁλυσείδια· οἱ *μποσταντζῆδες*, ἤτοι κηπουροί, μὲ μεγάλους ἐρυθροὺς πίλους· καὶ πλῆθος μὲ *πάμποικιλα χρώματα* καὶ ἐμβλήματα τοξοτῶν, λογχοφόρων, φρουρῶν τοῦ Θησαυροφυλακίου, *φρουρῶν ἀνδρείων*, *φρουρῶν τολμηρῶν*, εὐνούχων μαύρων καὶ εὐνούχων λευκῶν, ἱπποκόμων καὶ τσαούσιδων, ἀνδρῶν ὑψηλῶν καὶ εὐρώστων, μὲ ὄψιν ἀγέρωχον, καὶ φέρουσαν τὴν σφραγῖδα τῆς ἀξιωματικῆς μεγαλοπρεπείας τῆς Αὐλῆς, καὶ πληρούντων τὴν αὐλὴν ἀρωμάτων. Λεπτομερὲς καὶ αὐστηρὸν ὡρολόγιον ἐκανόνιζε τὸ ἔργον ἁπάντων μὲ ὅλην τὴν φαινομένην ταύτην ἀταξίαν. Ὅλοι ἐκινοῦντο ἐν τῇ αὐλῇ ἐκείνῃ ὡς τὰ αὐτόματα τὰ στρεφόμενα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἥτις περικλείει τὸν μηχανισμόν. Ἅμα τῆς ἠοῦς ὑποφωσκούσης, ἐπεφαίνοντο οἱ τριακονταδύο ἰμάμιδες τῆς αὐλῆς, ἐκλελεγμένοι ἐκ τῶν ἡδυφωνοτέρων ψαλτῶν τῆς Σταμπούλ, ὅπως ἀναγγείλωσι τὴν αὐγὴν ἀπὸ τῶν μιναρέδων τῶν τζαμίων τοῦ Σεραγίου, καὶ συνηντῶντο μὲ τοὺς ἀστρολόγους καὶ ἀστρονόμους, οἵτινες κατέβαινον ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν, ὅπου εἶχον διανυκτερεύση σπουδάζοντες ἐκεῖθεν τὸ στερέωμα, ὅπως ὁρίσωσι τὰς μὴ ἀποφράδας ὥρας, καθ' ἃς ἔπρεπε ν' ἀσχοληθῇ ὁ Σουλτάνος. Μετὰ ταῦτα εἰσήρχετο ὁ πρῶτος ἰατρὸς τοῦ Σεραγίου, ὅπως ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς ὑγείας τοῦ Παδισάχ· οἱ διδάσκαλοι οὐλεμάδες ἤρχοντο νὰ παραδώσωσιν εἰς τὸν σεπτὸν μαθητὴν τὸ σύνηθες θρησκευτικὸν μάθημα· ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς ν' ἀναγνώσῃ τὰς ἀναφοράς, ὅσας εἶχον λάβη τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν· οἱ δὲ καθηγηταὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν διέβαινον ἐκεῖθεν, ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὴν τρίτην αὐλὴν καὶ διδάξωσι τοὺς παῖδας τοὺς ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ ὑπηρεσίᾳ. Ἕκαστος τῶν θεραπόντων τοῦ σεπτοῦ προσώπου διήρχετο ἐκεῖθεν, ὅπως ὑπάγῃ καὶ ζητήσῃ τὰς διαταγάς του διὰ τὴν ἡμέραν. Ὁ *μποσταντζῆ-μπασῆς*, στρατηγὸς τῶν αὐτοκρατορικῶν φρουρῶν, διοικητὴς τοῦ Σεραγίου καὶ τῶν κατὰ τὸν Βόσπορον καὶ τὴν Προποντίδα ἐπαύλεων τοῦ Σουλτάνου, ἤρχετο νὰ μάθῃ ἐὰν ὁ Μέγας Κύριος εὐηρεστεῖτο νὰ κάμῃ μίαν ἐκδρομὴν διὰ θαλάσσης, διότι εἰς αὐτὸν ἀνῆκεν ἡ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τιμὴ τῆς πηδαλιουχίας καὶ εἰς τοὺς μποσταντζῆδές του ἡ τῆς κωπηλασίας. Ἤρχοντο δὲ νὰ ἐρωτήσωσι τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ Παδισὰχ ὁ ἀρχικυνηγός, συνοδευμένος ἀπὸ τὸν μέγαν ἱερακάριον μετὰ τοῦ ἀρχικυνηγοῦ τῶν λευκῶν κίρκων καὶ τοῦ ἀρχικυνηγοῦ τῶν γυπῶν καὶ τῶν ἱεράκων. Ἤρχετο ὁ γενικὸς ἐπιστάτης τῆς πόλεως, πλῆθὺς ἐπιστατῶν, ὁ ἐπὶ τῶν μαγειρείων, τῶν νομισμάτων, τῶν φορβῶν, τοῦ θησαυροφυλακίου, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, ἐν τάξει προδιαγεγραμμένῃ, ἕκαστος μετὰ τῶν καταστίχων καὶ ὑπομνημάτων του, μετὰ τῶν προπαρεσκευασμένων λέξεων, καὶ τῶν δούλων διακρινομένων ἐξ εἰδικῆς ἐνδυμασίας. Βραδύτερον, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ συνοδίας γραμματέων καὶ ὑπηρετῶν, διήρχοντο οἱ βεζίρηδες τοῦ Θόλου κατευθυνόμενοι πρὸς τὸ Διβάνιον. Διήρχοντο ἔφιπποι, ἐπ' ὀχήματος, ἐν φορείῳ, καὶ ἐπέζευον ὅλοι εἰς τὴν δευτέραν πύλην, ἣν οὐδεὶς ἦτο ἐπιτετραμμένος νὰ διέλθῃ ἄλλως ἢ πεζός. Ἓν ἕκαστον ὑπούργημα τῶν ἀνθρώπων διεκρίνετο ἀκριβέστατα ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν σαρικίων, ἀπὸ τὸ κόψιμον τῶν χειρίδων, ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς γούνας, ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ ἀσταρώματος, ἀπὸ τὰ κοσμήματα τῶν ἐφιππίων, ἀπὸ τὸ ὅτι ἔφερον ὁλόκληρον πώγωνα ἢ μύστακας μόνον. Οὐδεμία σύγχυσις συνέβαινεν ἐν τῇ συνεχεῖ καὶ πολυανθρώπῳ ἐκείνῃ συῤῥοῇ. Ὁ μουφτῆς ἦτο λευχείμων· οἱ βεζίρηδες ἐφόρουν ἀνοικτὰ πράσινα, οἱ θαλαμηπόλοι κόκκινα· οἱ ἐξ πρῶτοι νομοθέται διεκρίνοντο ἀπὸ τὸ βαθὺ γαλάζιον χρῶμα, καθὼς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐμίρηδων, καὶ οἱ δικασταὶ τῆς Μέκκας, τῆς Μεδινᾶς καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· οἱ μεγάλοι οὐλεμάδες ἦσαν ἐνδεδυμένοι ἰόχροα, οἱ μουδερίδες καὶ οἱ σεΐχιδες γαλάζια ἀνοικτά, τὸ δ' ὅλως ἀνοικτὸν οὐρανόχρουν διέκρινε τοὺς τιμαριωτικοὺς τσαούσιδες καὶ τοὺς ἀγάδες τῶν βεζίρηδων. Τὸ βαθὺ πράσινον χρῶμα ἦτο προνομία τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀναβολέως καὶ τῶν φερόντων τὴν ἱερὰν σημαίαν· τὸ ὠχρὸν δὲ πράσινον ἐφόρουν οἱ ἐν τοῖς αὐτοκρατορικοῖς ἱπποστασίοις· καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ τοῦ στρατοῦ ἔφερον πέδιλα ἐρυθρά, οἱ δ' ἀξιωματικοὶ τῆς Πύλης κίτρινα, καὶ οἱ οὐλεμάδες κυανᾶ· ἀντεστοίχουν πρὸς τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῶν χρωμάτων τούτων καὶ οἱ διάφοροι βαθμοὶ τῆς ἐν τῇ προσκυνήσει ὑποκλίσεως. Ὁ μποσταντζῆ-μπασῆς, ἀρχηγὸς τῆς ἀστυνομίας τοῦ Σεραγίου, ἔχων ὑπὸ

τὰς διαταγάς του στρατὸν ὅλον δεσμοφυλάκων καὶ δημίων, οὗτινος μόνον τὸ ὄνομα προφερόμενον καὶ τὰ βήματα ἀντηχοῦντα ἐνέπνεον τρόμον, διήρχετο τὴν αὐλὴν ἐν τῷ μέσῳ δύο σειρῶν κεφαλῶν κεκλιμένων χαμαί. Διήρχετο ὁ ἀρχιευνοῦχος, ὁ αὐλάρχης τῆς τε ἔσω καὶ τῆς ἔξω Αὐλῆς, καὶ κατεκλίνοντο κράνη, σαρίκια, καὶ λοφιαί, ὡς ὠθούμεναι ὑπὸ ἑκατὸν χειρῶν ἀοράτων. Ὁ ἐπὶ τῶν ἐλεημοσυνῶν λειτουργὸς διέβαινεν ἐν τῷ μέσῳ μυρίων εὐλαβῶν προσκυνήσεων. Ὅλοι ὅσοι ἐπλησίαζον τὸν Σουλτάνον, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, ὅστις καὶ ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν τὸν ἀναβολέα, ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος, ὁ φέρων τὰ σανδάλιά του, ὁ σιλιχτὰρ-ἀγᾶς, ὁ καθαρίζων τὰ ὅπλα του, ὁ λευκὸς εὐνοῦχος, ὅστις ἔλειχε διὰ τῆς γλώσσης τὸ δάπεδον, πρὶν ἐξαπλώσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸν τάπητα, ὁ παῖς, ὅστις προέχεεν εἰς τὸν Σουλτάνον τὸ ὕδωρ τῶν ἀπονίψεων, ὁ φέρων εἰς τὰ κυνήγια τὸ μολυβδοβόλον του, ὁ φύλαξ τῶν σαρικίων του, ὁ καθαρίζων τοὺς διαλίθους θυσάνους του, ὁ φυλάττων τὰ ἐκ τῆς μαύρης ἀλώπεκος φορέματά του, διέβαινον ἐν τῷ μέσῳ εἰδικῶν ἐνδείξεων περιεργίας καὶ σεβασμοῦ. Ψιθυρισμὸς ἐλαφρὸς προηγεῖτο καὶ ἐπηκολούθει εἰς τὴν διάβασιν τοῦ ἱεροκήρυκος τῆς Αὐλῆς καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἱματιοφυλάκων, ὅστις ἐσκόρπιζε κερμάτια εἰς τὸν λαὸν κατὰ τὰς αὐτοκρατορικὰς ἑορτάς. Διέβαινε τοξευόμενος ἀπὸ πλεῖστα πλήρη φθόνου βλέμματα ὁ εὐτυχὴς Μουσουλμάνος, ὅστις κατὰ πᾶσαν δεκάτην ἡμέραν ἐξύριζε τὴν κεφαλὴν τοῦ Σουλτάνου τῶν Σουλτάνων. Τὸ πλῆθος διηνοίγετο μετ' ἰδιαιτέρας σπουδῆς ἐνώπιον τοῦ πρώτου χειρούργου, τοῦ ἐπιφορτισμένου τὴν περιτομὴν τῶν βασιλοπαίδων, τοῦ πρώτου ὀφθαλμιολόγου, ὅστις παρεσκεύαζε τὸ κολλύριον διὰ τὰ βλέφαρα τῶν καδινῶν καὶ ὀδαλικισσῶν, ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθέων ἀνωτάτου λειτουργοῦ, ὅστις ἔργον εἶχε νὰ εὐχαριστῇ τὰς ἰδιοτροπίας ἑκατὸν γυναικῶν, καὶ ἔφερεν ὑπὸ τὸ καφτάνιόν του τὸ ποιητικόν του δίπλωμα, κεκοσμημένον μὲ χρυσᾶ ῥόδα. Ὁ πρῶτος μάγειρος ἐδέχετο κολακευτικὰς προσκυνήσεις. Μὲ μειδιάματα φιλοφρονητικὰ προσεκλίνοντο πρὸς τὸν φρουρὸν τῶν ψιττακῶν καὶ τῶν ἀηδόνων, ὅσοι ἠδύναντο νὰ διέλθωσι τὰ κατώφλια τῶν ἀποκρυφοτέρων κιοσκίων. Χιλιάδες προσώπων, κατατεταγμένοι εἰς λεπτομερέστατα βαθμολογημένην ἱεραρχίαν, διεπόμενοι ὑπὸ τυπικοῦ ἑκατονταβίβλου, καὶ φέροντες χίλια εἴδη ἐνδυμάτων, διήρχοντο ἢ περιεφέροντο εἰς τὴν εὐρεῖαν ἐκείνην αὐλήν, καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπῆρχε καὶ νέον πλῆθος. Ἐκ διαλειμμάτων διήρχετο ταχέως καὶ εἷς ἀγγελιαφόρος, καὶ τότε ὅλαι αἱ κεφαλαὶ ἐστρέφοντο. Ἦτο ὁ βεζίρης *καρακουλάκ*, ἀγγελιαφόρος μεταξὺ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὅστις ἀπήρχετο νὰ ἐκπληρώσῃ ἀποστολήν τινα παρὰ τῷ μεγάλῳ βεζίρῃ· ἢ ἦτο εἷς *καπιτζῆς*, τρέχων πρὸς τὸ μέγαρον πασᾶ τινος, καθ' οὗ εἶχον διεγερθῆ ὑπόνοιαι, καὶ φέρων πρὸς αὐτὸν τὴν διαταγὴν νὰ παρουσιασθῇ ἀμέσως εἰς τὸ Διβάνιον· ἢ ὁ *κομιστὴς τῶν εὐαγγελίων* ἐρχόμενος ν' ἀναγγείλῃ πρὸς τὸν Παδισὰχ τὴν εἰς Μέκκαν αἰσίαν ἄφιξιν τοῦ μεγάλου καραβανίου. Ἄλλοι εἰδικοὶ ἀγγελιαφόροι μεταξὺ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τοῦ Κράτους, διακρινόμενοι ἕκαστος ἐξ ἰδίου τίτλου καὶ ἀναγνωριζόμενοι ἐξ ἰδιαιτέρων ἕκαστος λεπτομερειῶν τῆς ἐνδυμασίας, διέσχιζον τὸ πλῆθος, διανοιγόμενον πρὸ αὐτῶν, τρέχοντες, καὶ ἠφανίζοντο διὰ τῶν δύο πυλῶν τῆς αὐλῆς. Διήρχοντο σμῆνη καφετζήδων κατευθυνομένων πρὸς τὰ μαγειρεῖα τῆς αὐλῆς, πλήθη αὐτοκρατορικῶν κυνηγῶν, κυρτῶν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταχρύσων κυνηγετικῶν πηρῶν· σειραὶ ἀχθοφόρων φορτωμένων μὲ ὑφάσματα, ὧν προηγεῖτο ὁ Μέγας Ἔμπορος, προμηθευτὴς τοῦ Σουλτάνου· τάγματα κατεργαρίων ὁδηγουμένων ὑπὸ τῶν δούλων πρὸς τὰ κοπιωδέστερα ἔργα τοῦ Σεραγίου. Ἀκολούθως δ' ἑκατὸν παραμάγειροι δὶς τῆς ἡμέρας ἐξήρχοντο τῶν μαγειρείων καὶ μετέφερον εἰς τὴν σκιὰν τῶν πλατάνων, ὑπὸ τὰς ἀψῖδας, καὶ παρὰ τὰ τείχη, ἀπειρομεγέθη βουνὰ ὀρυζίου καὶ ὁλόκληρα πρόβατα ἑψητά· σμῆνος δὲ φρουρῶν καὶ ὑπηρετῶν προσέτρεχον ἐκεῖ, καὶ ἡ μεγάλη αὐλὴ παρίστα τότε τὸ ἑορτάσιμον θέαμα δημοθοινίας ὅλου στρατοῦ. Μετ' ὀλίγον ἡ σκηνὴ μετεβάλλετο, καὶ ἐφαίνετο προσερχομένη ξένη πρεσβεία ἐν τῷ μέσῳ *δύο τοίχων μετάξης καὶ χρυσοῦ*. Ἐκεῖ, ὅπως ἔγραφε Σουλεϊμὰν ὁ μέγας πρὸς τὸν Σάχην τῆς Περσίας, ἐκεῖ «συνέῤῥεεν ὅλη ἡ οἰκουμένη». Οἱ πρεσβευταὶ Καρόλου τοῦ Ε' εὑρίσκοντο ἐκεῖ πλησίον τῶν πρεσβευτῶν Φραγκίσκου τοῦ Α', οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Σερβίας καὶ Πολωνίας εἰσήρχοντο ἐγγὺς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δημοκρατιῶν τῆς Γενούας καὶ Βενετίας. Ὁ *πεσκετζῆ-μπασης*, ὁ ἔχων τὸ ἔργον νὰ δέχεται τὰ δῶρα, ἤρχετο εἰς προϋπάντησιν τῶν ξένων συνοδιῶν μέχρι τοῦ κατωφλίου τοῦ Μπάμπ-ἶ-χουμαγιοὺν, καὶ προηλαύνοντο τότε ἐν μέσῳ χιλίων θεκτῶν ἐλέφαντες νωτοφοροῦντες θρόνους χρυσοῦς, δορκάδες γιγάντειοι, κλωβοὶ λεόντων, ἵπποι τῆς Ταταρίας καὶ ἵπποι τῶν ἐρήμων, ἐνδεδυμένοι μὲ δορὰς τίγρεων καὶ φορτωμένοι μὲ ἀσπίδας ἐξ ὠτίων ἐλεφάντων· οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Περσίας μὲ σινουργῆ ἀγγεῖα, οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν σουλτάνων τῶν Ἰνδιῶν μὲ πυξίδας χρυσᾶς πλήρεις πολυτίμων λίθων· οἱ πρεσβευταὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἀφρικῆς μὲ τάπητας ἐκ δέρματος καμήλων, ἐξαχθεισῶν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός των, καὶ ἀργυροῦφῆ ὑφάσματα, ὑφ' ἃ ἔκυπτον αἱ ῥάχεις δέκα δούλων· οἱ πρεσβευταὶ τῶν βορείων κρατῶν, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τάγματα δούλων, φορτωμένων μὲ γούνας καὶ ὅπλα πολύτιμα. Εἰσήρχοντο μετὰ πολέμους εὐτυχεῖς στρατηγοὶ φορτωμένοι μὲ ἁλύσεις, καὶ ἡγεμονίδες αἰχμάλωτοι,

φοροῦσαι καλύπτραν, μὲ τὰς συνοδίας αὐτῶν ἀφωπλισμένας καὶ κατηφεῖς, καὶ τάγματα εὐνούχων πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς χρώματος, ζωγρηθέντες ὡς πολεμικὴ λεία, καὶ δωροφορούμενοι ὑφ' ἡγεμόνων ἡττημένων. Ἐν τούτοις οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν νικησάντων στρατῶν συνέρρεον εἰς τὰς πύλας τοῦ Θησαυροφυλακίου, ὅπως ἀποθέσωσιν ἐκεῖ τὰ χρυσοῦφαντα μεταξωτὰ καὶ τὰς λιθοκολλήτους σπάθας, λάφυρα ἐκ τῶν ἁλουσῶν περσικῶν πόλεων, τὸν χρυσὸν καὶ τὰς πολυτίμους λίθους τὰς ἀπὸ τῶν Μαμμελούκων τῆς Αἰγύπτου, τὰ μὲ τοπάζια κεκοσμημένα ἐκπώματα τὰ ἐκ τοῦ Θησαυροφυλακίου τῶν ἱππότων τῆς Ῥόδου, τοὺς κορμοὺς τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοὺς ἁρπασθέντας ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας, καὶ κλεῖδας πόλεων καὶ φρουρίων· ἄλλοι δ' εἰσῆγον εἰς τὴν δευτέραν πύλην τοὺς νεανίσκους καὶ τὰς νεανίδας, ἃς ἥρπασαν ἐκ τῆς νήσου Λέσβου. Ὅλαι αἱ ἀπειρομεγέθεις καὶ παντοειδεῖς προμήθειαι, αἱ κομιζόμεναι εἰς τὸ Σεράγιον ἐκ τῶν πυλῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Καραμανίας, τοῦ Μορέως καὶ τοῦ Αἰγαίου, διήρχοντο καὶ διέμενον μεταξὺ τῶν τειχῶν τούτων, στρατὸς δὲ αὐλαρχῶν καὶ γραμματέων κατεγίνοντο ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ καταγράφωσι, νὰ πληρώνωσι, νὰ διαθέτωσι, νὰ δρίζωσιν ἀκροάσεις καὶ νὰ δίδωσι διαταγάς. Οἱ ἔμποροι τῶν ἐν Προύσσῃ καὶ Τραπεζοῦντι ἀγορῶν τῶν δουλίδων εὑρίσκοντο ἐνώπιον τῆς δευτέρας πύλης, ἀναμένοντες τὴν σειρὰν τῆς εἰσόδου, ὁμοῦ μὲ τοὺς ποιητὰς τῆς Βαβυλῶνος, οἵτινες εἶχον ἔλθῃ ν' ἀπαγγείλωσι στίχους πρὸς τὸν Σουλτάνον. Οἱ εἰς δυσμένειαν περιπεπτωκότες τοπάρχαι, ἐλθόντες ὅπως ἐξαγοράσωσι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν μὲ ποτήριον πλῆρες χρυσῶν νομισμάτων, ἀνέμενον πλησίον τῶν ἀπεσταλμένων πασᾶ, ἐλθόντων νὰ δωροφορήσωσιν εἰς τὸν Μέγαν Κύριον ὡραίαν τρεισκαιδεκαέτη νεάνιδα, εὑρεθεῖσαν μετὰ τρεῖς μῆνας ἀναζητήσεις εἰς καλύβην τινὰ τῆς Ἀνατολῆς· μεταξὺ κατασκόπων ἐπεσρεφόντων ἐξ ὅλων τῶν περάτων τοῦ Κράτους, ἐγγὺς οἰκογενειῶν κατακόπων, ἐλθουσῶν ἐξ ἀπωτάτων ἐπαρχιῶν, ὅπως ἐξαιτήσωσι δικαιοσύνην, μεταξὺ γυναικῶν καὶ παιδίων τοῦ κατωτάτου ὄχλου τῆς Σταμπούλ, γενομένων δεκτῶν ὅπως παρκαστήσωσι τὰς ἔριδάς των εἰς τὸ διβάνιον. Ἐκεῖθεν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Διβανίου ἐφαίνοντο διερχόμενοι, μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν περιέργων, οἱ πρεσβευταὶ τῶν ἀνταρτίδων ἐπαρχιῶν, ἐποχούμενοι ἐπὶ ὄνου μ' ἐξυρισμένον τὸν πώγωνα καὶ μὲ σκούφωμα γυναικεῖον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ οἱ αὐλάδες ἀπεσταλμένοι τῶν ἀσιατικῶν ἡγεμόνων, ῥινότμητοι ἐκ τοῦ ἀκινάκου τῶν τσαούσιδων· ἐκεῖθεν οἱ ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους, οἵτινες ἐξήρχοντο ἀγνῶτες, ὅπως φέρωσι πρὸς ἀπόκεντρόν τινα τοπάρχην πολύτιμον σάλιον, δῶρον τοῦ μεγάλου βεζίρη, εἰς οὗ τὰς πτυχὰς ἦτο ἐγκεκλεισμένη θανατικὴ ποινή· ἐκεῖθεν τὰ φαιδρὰ πρόσωπα τῶν φιλοδόξων, οἵτινες διὰ τῶν ῥαδιουργιῶν των εἶχον ἀποκτήσῃ μίαν σατραπείαν, καὶ τὰ ὠχρὰ πρόσωπα ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ ἐν τῷ διβανίῳ τὴν ὑπόκωφον ἀπειλὴν προσεχοῦς δυσμενείας· ἐκεῖθεν οἱ κομισταὶ τῶν *γαττ-ί σερηφίων*· ἐκείνων, ἅτινα, ἀνεξιλέωτα ὡς ἡ τύχη, ἔτρεχον ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ἑνὸς ἵππου τριακόσια μίλια μακράν, ὅπως φέρωσι τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον εἰς τὰ ἀνάκτορα ἑνὸς ἀντιβασιλέως· ἐκεῖθεν οἱ φοβεροὶ βωβοὶ τῆς αὐλῆς, ἀπεργόμενοι ν' ἀποστραγγαλίσωσι τοὺς ἐπισήμους δεσμώτας εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Ἑπταπυργίου. Πρὸς τούτοις δὲ συνηντῶντο οἱ οὐλεμάδες, οἱ βέηδες, οἱ μολλάδες, οἱ ἐμίριδες, οἵτινες ἐξήρχοντο ἢ ἀπήρχοντο πρὸς τὰς ἀκροάσεις, σιωπηλοὶ καὶ κύπτοντες τὴν κεφαλήν, βλέποντες χαμαί, καὶ μὲ τὰς χεῖρας κεκρυμμένας ἐντὸς μεγάλων χειρίδων· οἱ βεζίριδες, οἵτινες εἶχον τὸ Κοράνιον ἐντὸς τοῦ θυλακίου των, ὅπως ἀναγνώσωσι τὰς νεκρωσίμους εὐχάς, ἐὰν συμβῇ τι· ὁ μέγας βεζίρης, δεσπότης κατασκοπευόμενος ἀπὸ τὸν δήμιον, φέρων ὑπὸ τὸ καφτάνιόν του τὴν διαθήκην του, διὰ νὰ εἶνε πάντοτε ἕτοιμος πρὸς τὸν θάνατον. Ὅλοι δὲ παφήρχοντο συνεσταλμένοι μὲ βῆμα βραδύ, σιωπῶντες ἢ λαλοῦντες ταπεινοφώνως γλώσσαν περιεσκεμμένην καὶ ὀρθήν, ὁποία ἁρμόζει εἰς τὸ Σεράγιον· καὶ ἔδλεπέ τις ἐκεῖ ἀδιάκοπον ἀνταλλαγὴν βλεμμάτων σοβαρῶν καὶ ἐταστικῶν, καὶ ἀδιάκοπον ἐπίθεσιν τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ στήθους, συνοδευομένην ἀπὸ ψιθυρισμὸν διακοπτόμενον ἀπὸ ψόφον ὡς ἐλαφρότατον μανδυῶν καὶ παπουταίων, κλαγγὴν ὑπόκωφον ἀκινακῶν, ἀπὸ ἀνέκφραστόν τε μοναχι·ὸν καὶ θλιβερὸν, ὅπερ ἀντέφασκεν ὅλως πρὸς τὸ πολεμικὸν ἦθος τῶν προσώπων, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν χρωμάτων, καὶ τὴν λάμψιν τῶν ὅπλων. Εἰς ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεγινώσκετο εἰς συλλογισμός, ἐφ' ὅλων τῶν μετώπων ἐπεφαίνετο ὁ φόβος ἑνὸς ἀνθρώπου, ὅστις ἵστατο ὑπεράνω πάντων, ὅστις ἦτο ὁ σκοπὸς, πρὸς ὃν ἀπέβλεπον ἅπαντες, καὶ οὗ ἐνώπιον τὰ πάντα ὑπεκλίνοντο, εἶπον, ἐξουδενίζοντο, οὗτινος ἐνόμιζες ὅτι τὰ πάντα ἔφερον τὴν εἰκόνα, καὶ οὗτινος τὸ ὄνομα ἐνόμιζες ὅτι ἠκούετο ἐξ ἑκάστου ἤχου.

Ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης εἰσήρχετό τις εἰς τὴν δευτέραν διὰ τῆς μεγάλης πύλης Μπάμπ-ἐλ-σελάμ, ἥτοι πύλης τῆς σωτηρίας, ἥτις μένει ἀκόμη ἄθικτος ἐν μέσῳ δύο μεγάλων πύργων, οὐδὲ διέρχεταί τις αὐτὴν, ἀκόμη καὶ σήμερον, ἄνευ φιρμανίου. Δύο θυρόφυλλα ἀπέκλειον αὐτὴν τὸ πάλαι πρὸς τὸ μέρος τῆς πρώτης αὐλῆς καὶ ἄλλα δύο πρὸς τὸ μέρος τῆς δευτέρας, ὥστε, ὁσάκις τὰ διπλᾶ ταῦτα θυρόφυλλα ἐκλείοντο, ἀπέμενεν ἐν τῷ μέσῳ σκοτεινὸν δωμάτιον, ὅπου ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ποινθῇ κρυφίως ἐκποδὼν

εἷς ἄνθρωπος. Ὑποκάτω ἐκεῖ ἦσαν τὰ κελλία τῶν δηλίων, ἅτινα διά τινος ἀοράτου διαδρόμου συνεκοινώνουν πρὸς τὴν αἴθουσαν τοῦ διβανίου. Ἐκεῖ ἤρχοντο ν' ἀναμείνωσι τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν τὰ ὑψηλὰ πρόσωπα, ὅσα εἶχον ὑποπέσῃ εἰς δυσμένειαν, καὶ ἐκεῖ ἐλάμβανον ἐν τῷ ἅμα καὶ τὴν καταδίκην καὶ τὸν θάνατον. Ἄλλοτε ὁ ὑπὸ δυσμένειαν τοπάρχης ἢ βεζίρης προσεκαλεῖτο ἐπὶ προφάσει τινὶ εἰς τὸ Σεράγιον· ἤρχετο· διήρχετο ἀνύποπτος ὑπὸ τὸν ἀπαίσιον θόλον, εἰσήρχετο εἰς τὸ διβάνιον, ἐγίνετο δεκτὸς μετὰ μειδιάματος εὐμενοῦς ἢ μεθ' αὐστηρότητος πρᾳείας, ἐξ ἧς δὲν ἐπιπειλεῖτο εἰμὴ ἀπωτέρα τις τιμωρία, ἀπολυόμενος δὲ καὶ ὑποστρέφων διήρχετο ἡσύχως ὑπὸ τὴν θύραν. Ἀλλ' αἴφνης, χωρὶς νὰ ἴδῃ κανένα, ἠσθάνετο μίαν λεπίδα εἰς τὰ νεφρὰ ἢ ἕνα βρόχον εἰς τὸν λαιμόν, καὶ κατέπιπτε πρὶν λάβῃ καιρὸν ν' ἀντισταθῇ. Πρὸς τὴν κραυγὴν τοῦ ψυχορράγοῦντος ἐστρέφοντο πρὸς στιγμὴν ἑκατὸν πρόσωπα ἀπὸ τῶν δύο αὐλῶν· μεθ' ἃ ἅπαντες ἀνελάμβανον ἐν σιωπῇ τὰ συνήθη αὐτῶν ἔργα. Ἡ κεφαλὴ ἐφέρετο εἰς ἕνα τῶν σκιῶν τοῦ Μπάμπ-ἰχουμαγιοῦν, τὸ πτῶμα εἰς τοὺς κόρακας τῆς παραλίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἡ εἴδησις εἰς τὸν Σουλτάνον, καὶ τὰ πάντα ἦσαν τελειωμένα. Πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπάρχει ἀκόμη ὑπὸ τὸν θόλον, ἡ σιδηρᾶ θυρὶς τῆς εἱρκτῆς, εἰς ἣν ἐῤῥίπτοντο τὰ θύματα, ὁσάκις ἀνεστέλλετο ἐγκαίρως ἡ διαταγὴ τοῦ θανάτου, εἴτε διὰ νὰ παραταθῇ ἡ ἀγωνία, εἴτε διὰ νὰ μεταβληθῇ ὁ θάνατος εἰς ἐξορίαν.

Ἐξερχόμενός τις ἐκ τοῦ Μπάμ-πὲλ-σελὰμ εἰσέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν δευτέραν αὐλήν.

Ἐδῶ ἀρχίζει τις νὰ αἰσθάνεται πλέον ζωηρὰν τὴν αὔραν τὴν ἱερὰν τοῦ Κυρίου «τῶν δύο θαλασσῶν καὶ τῶν δύο κόσμων», ὁ δὲ κατὰ πρῶτον εἰσερχόμενος εἰς αὐτὴν ἐσταμάτα ἀκουσίως μόλις εἰσελθών, καὶ κατελαμβάνετο ὑπ' αἰσθήματος τρόμου καὶ σεβασμοῦ.

Ἦτο εὐρεῖα αὐλὴ ἀκανόνιστος, ἀπειρομεγέθης αἴθουσα ὑπαίθρος, περικυκλουμένη ἀπὸ οἰκοδομήματα κομψὰ καὶ θόλους ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, μὲ δένδρα τῇδε κακεῖσε ἐντὸς αὐτῆς, καὶ διασχιζομένη ἀπὸ δύο μικρὰς δενδροστοιχίας, ἐχούσας ἑκατέρωθεν σειρὰν κυπαρίσσων γιγαντιαίων. Περιέθεε δὲ κύκλῳ ὡραία στοὰ μὲ πολλὰς ἀψῖδας, στηριζομένη ἐπὶ κομψῶν κιονίσκων ἐκ μαρμάρου λευκοῦ, καὶ κεκαλυμμένη μὲ στέγην προεξέχουσαν μολυβδοσκεπῆ. Δεξιᾷ τοῦ εἰσερχομένου ἦτο ἡ αἴθουσα τοῦ διβανίου, ἣν ἐπέστεγε θόλος ἀπαστράπτων· περαιτέρω δὲ ἡ αἴθουσα τῶν μεγάλων ὑποδοχῶν, πρὸ τῆς ὁποίας ἐξ ὑπερμεγέθεις κίονες ἐκ μαρμάρου τῆς Προποντίδος ὑπεβάσταζον μεγάλην στέγην ἐξ ἐλασμάτων κυματοειδῶν· κρηπῖδες, κιονόκρανα, τοῖχοι, στέγη, πύλαι, ἀψῖδες, τὰ πάντα ἦσαν διάγλυφα, ψηφοθετημένα, ζωγραφισμένα, χρυσωμένα, ἐλαφρότατα δὲ καὶ κομψὰ ὡς σκιὰς ἐκ τριχάπτων διαλίθων, καὶ σκιασμένα ὑπὸ πλατάνων μεγαλοπρεπῶν.

Εἰς τὰς ἄλλας πλευρὰς τῆς αὐλῆς ἦσαν τὰ ἀρχεῖα, αἱ αἴθουσαι, ἐν αἷς ἐφυλάττοντο αἱ ἐπίσημοι στολαί, αἱ ἀποθῆκαι τῶν σκηνῶν, ἡ οἰκία τοῦ μεγάλου μαύρου εὐνούχου, τὰ μαγειρεῖα τῆς Αὐλῆς. Ἐδῶ εὑρίσκετο ὁ μέγας ἐπιστάτης, πλέον ἀπασχολημένος παρὰ ὑπουργὸν τοῦ Θόλου, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του ἑκατὸν ὑποδεεστέρους ἐπιστάτας, εἰς οὓς ὑπήκουε στρατὸς ὅλος μαγείρων καὶ ζαχαροπλαστῶν, ὑποβοηθουμένων κατὰ τὰς μεγάλας περιστάσεις ὑπὸ τεχνιτῶν μεταπεμπομένων ἐξ ὅλων τῶν ἄκρων τοῦ Κράτους. Ἐκεῖ παρεσκευάζετο τὸ γεῦμα διὰ τοὺς βεζίριδες κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ διβανίου· ἐκεῖ κατεσκευάζοντο κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν περιτομῶν καὶ τῶν γάμων τῶν βασιλοπαίδων οἱ περίφημοι κῆποι τῶν γλυκυσμάτων, καὶ οἱ ζαχαρωτοὶ πελαργοί, ἱέρακες, καμηλοπαρδάλεις καὶ κάμηλοι, τὰ ψητὰ πρόβατα, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο πλήθη πτηνῶν, καὶ τὰ ὁποῖα μετεφέροντο ἔπειτα ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἱπποδρόμου· ἐκεῖ τὰ ἀπέραντα μυριόχρωμα καὶ μυριόσχημα γλυκύσματα, ἅτινα ἔμελλον νὰ διαλυθῶσιν ἀκολούθως εἰς τὰ ἀναρίθμητα λαίμαργα στόματα τοῦ χαρεμίου. Πλησίον τῶν μαγειρείων ἐμυρμηκίων κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς οἱ ὀκτακόσιοι ἐργάται, οἱ ἐπιφορτισμένοι νὰ ῥήνωσι τὰς σκηνὰς τῆς Σουλτάνου καὶ τοῦ χαρεμίου εἰς τοὺς κήπους τοῦ Σεραγίου καὶ ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ Βοσπόρου· καὶ ὅτε πλέον δὲν ἐπήρκουν αἱ σκηναὶ τῶν εὐρυτάτων ἀποθηκῶν, αἱ σκιάδες κατηρτίζοντο μὲ τὰ ἱστία τοῦ στόλου καὶ μὲ κυπαρίσσους ὁλοκλήρους, ἐκριζωνομένας ἀπὸ τὰς αὐτοκρατορικὰς ἐπαύλεις. Ἡ ἐκεῖ πλησίον κειμένη οἰκία τοῦ Ἀρχιευνούχου ἦτο μικρὸν ἀνάκτορον, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ τῆς τρίτης αὐλῆς ὑπῆγαινε καὶ ἤρχετο ἀδιάκοπος συνοδία εὐνούχων μαύρων, δουλίδων καὶ δούλων. Διὰ τῆς αὐλῆς ταύτης διήρχοντο οἱ πρεσβευταί, ὅπως παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν Σουλτάνον. Τότε δὲ ὅλη ἡ στοὰ ἦτο στολισμένη μὲ ὕφασμα ἐρυθρὸν, οἱ τοῖχοι ἀπήστραπτον, καὶ τὸ ἔδαφος ἔστιλβεν ὡς τὸ πάτωμα αἰθούσης· διακόσιοι δὲ γιανίτσαροι, σπαχίδες καὶ σελιχτάριδες, οἱ συναποτελοῦντες τὴν φρουρὰν τοῦ διβανίου, ἐνδεδυμένοι καὶ ὡπλισμένοι ὡς ἡγεμόνες, ἵσταντο παρατεταγμένοι ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν κυπαρίσσων καὶ πλατάνων, καὶ τάγματα εὐνούχων λευκῶν καὶ εὐνούχων μαύρων, κομψῶν καὶ εὐωδῶν, ἦσαν παρατεταγμένοι ἑκατέρωθεν τῶν θυρῶν. Τὰ πάντα ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ αὐλῇ προεμήνυον τὴν γειτνίασιν τοῦ Μεγάλου Κυρίου· ἡ φωνὴ τῶν λαλούντων ἦτο ταπεινοτάτη, τὰ κινήματα ὅλως συνεσταλμένα, δὲν ἠκούετο δ' ἐκεῖ οὔτε κτύπος ποδὸς ἵππου οὔτε κρότος ἐργασίας· οἱ δοῦλοι καὶ οἱ στρατιῶται διήρχοντο ἐν σιωπῇ, καὶ ἐπεκράτει ἀπανταχοῦ τοῦ περιβόλου ἡσυχία ὡς ἔν τινι ἱερῷ, δὲν ἐτάρασσε δὲ τὴν ἡσυ-

χίαν ταύτην ἄλλο τι, εἰμὴ ὁ αἰφνίδιος θροῦς τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἔφευγον ἐκ τῶν δένδρων, ἢ ὁ κρότος ὁ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν μεγάλων σιδηρῶν πυλῶν, ἃς ἔκλειον οἱ καπηττζῆδες.

Ἕπεται συνέχεια.

14,615 ΦΙΟΡΙΝΙΑ

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ].

Ὁ Γάβορ Βόγορις, νέος μετριόφρων, ἦτο ὑποταμίας τῆς πόλεως Πέστης μὲ ἐτήσιον μισθὸν 1000 φιορινίων. Ἐκτὸς τούτων ἐλάμβανε παρὰ τοῦ πενθεροῦ του Χάμερ ἐτησίως 200 φιορίνια, καὶ οὕτω ἀνέβαινε τὸ σύνολον τῆς ἀπολαβῆς του εἰς 1200 φιορίνια. Βεβαίως μικροῦ λόγου ἄξιον εἰσόδημα, καὶ μάλιστα ἂν προσθέσωμεν ὅτι ὁ Βόγορις ἐν ἀρχῇ τῆς διηγήσεώς μας ἦτο πατὴρ δύο τέκνων· τὸ πρῶτον ἦτο κοράσιον, τὸ δεύτερον παῖς, ὅστις ἕνεκα τῆς φιλοστοργίας τῆς μητρός του καὶ τῆς συγχωρητέας ματαιότητος τοῦ Βόγορι ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του κληθεὶς ὁμοίως Γάβορ. Ὁ φίλος μας Γάβορ θὰ ἦτο εὐτυχέστατος, ἂν μὴ ἐδυσθύμει διὰ τὸ εὐτελὲς τοῦ εἰσοδήματός του, ἀλλὰ φροντίδες καὶ δυσθυμίαι ἦσαν δι' αὐτὸν παροδικαί· εἰς τοιαύτας περιστάσεις παρετήρει τὴν ἐνδομύχως ἀγαπητήν του Μαρίαν καὶ ἔλεγε: «Τοῦ λοιποῦ σὺ μὲν θὰ εἶσαι φειδωλοτέρα, ἐγὼ δὲ θὰ ἐργάζωμαι περισσότερον, καὶ οὕτω κάπως θὰ εὐπορήσωμεν· καὶ τέλος, ἐὰν ἐξετάσωμεν καλῶς τὸ πρᾶγμα, ἔχομεν πᾶν ὅ,τι μᾶς χρειάζεται καὶ δὲν στερούμεθα οὐδενός· ἔχομεν δύο ὡραῖα δωμάτια, τὸ γεῦμα δύο πινάκια καλοῦ φαγητοῦ, ἀφθονίαν ξύλων—καὶ ἀκόμη τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπήγαμεν δίς εἰς τὸ θέατρον. Δὲν εἶνε ἀλήθεια, Μαρία;

— Βέβαια, ἀπήντα ἡ εὐτυχὴς σύζυγος, καὶ ἐπέθετε φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ χρηστοῦ ὑποταμίου.

* * *

Ἦτο ἤδη ὁ μικρὸς Γάβορ δύο μηνῶν, ὅτε ἡ μήτηρ του πρωΐαν τινὰ φθινοπωρινὴν ἐσηκώθη τῆς κλίνης ὠχροτέρα τοῦ συνήθους. Ἰσθάνθη ἑαυτὴν ὀλίγον ἀδιάθετον, καὶ προσεπάθει ἐκ συνηθους λεπτότητος νὰ τὸ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τὸν σύζυγόν της.

— Μαρία, εἶσαι ἀδιάθετος· μάτην μοὶ τὸ κρύπτεις, τὸ βλέπω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου!» Ἔσυρε τὸ ὡρολόγιόν του, παρετήρησεν αὐτὸ καὶ ἐξηκολούθησε: «Εἶνε ἑνάτη ὥρα· πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἀλλὰ πρότερον θὰ σοὶ φέρω τὸν ἰατρόν μας... Νὰ μὴ μοῦ ἀντιλογῆς... Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ ἀντιλογῆς. Ὁ ἰατρὸς Βοζὰκ ἦτο, ὡς γνωρίζεις, συμμαθητής μου, καὶ προσφέρεται μετὰ μεγίστης προθυμίας. Θὰ ἔλθῃ ἀμέσως. Δεῖξόν μου τὸ μέτωπόν σου· δὲν καίει—τόσον τὸ καλλίτερον· ἐν τούτοις θὰ σοὶ φέρω τὸν Βοζάκ».

Ὁ Γάβορ ἐφόρεσε τὸ ἐπανωφόριόν του, καὶ ἀφ' οὗ διὰ δευτέραν φορὰν ἐφίλησε τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης σπουδῆς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γυναικὸς ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἐψιθύρισε: «Πόσον καλὸς εἶνε!»

* * *

Ὁ Γάβορ δὲν ἦτο οὔτε ἐκ τῶν ὡραίων οὔτε ἐκ τῶν δυσειδῶν ἀνδρῶν· ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἦτο ἐζωγραφημένη ἑλκυστικὴ καλοκαγαθία, ἥτις ἀκουσίως προσείλκυε πάντα προσβλέποντα αὐτόν. Καὶ ἡ ἔκφρασις αὕτη ἦτο τῇ ἀληθείᾳ τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του. Μετρία παίδευσις, ἀρκοῦσαι εἰδικαὶ γνώσεις καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι θεωρίαι περὶ τοῦ βίου, αἵτινες ἐπήγαζον ἐκ τοῦ προσφόρου εἰς μελέτην πνεύματός του, ἐχαρακτήριζον τὸν φίλον μας Γάβορ. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του εὕρισκεν εὐχαρίστησιν, καὶ ἐν τῇ καταπολεμήσει τῶν μικρῶν ταραχῶν τοῦ βίου ἀνέπτυσσεν ἀξιοθαύμαστον δραστηριότητα.

Καὶ ἰδοὺ λοιπόν, ἡ Μαρία του οὐδόλως ἦτο ἀδιάθετος· τὴν κατέπεισε μόνον ὅτι ἦτο ἀσθενής, καὶ ἤδη τρέχει πρὸς τὸν ἰατρόν, κάμπτει ἀριστερὰ εἰς τὴν λεωφόρον, ὁπόθεν μακρόθεν ἔβλεπε τὴν βασιλικὴν ὁδόν, ἔνθα ὁ φίλος του δόκτωρ Βοζὰκ κατῴκει. Ὅπως συντομεύσῃ τὸν δρόμον του ἐπορεύθη διά τινος διόδου διερχομένης κάτωθεν μεγάλου οἴκου, ἵνα ἀμέσως φθάσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν ὁδόν. Εἰς τινα γωνίαν τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ὁ Γάβορ ἔστη ἀέφνης· ἐνῷ ἐβάδιζεν ἤγγισεν ὁ ποῦς του εἴς τι ἀντικείμενον, καὶ σχεδὸν προσέκοψεν εἰς αὐτό.

Προσέβλεψεν εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐν ὀγκώδες φαιὸν χαρτοφυλάκιον ἔκειτο πρὸ αὐτοῦ ἡμίκλειστον—ἀκριβῶς ὡς ἀπολεσθὲν, ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ Γάβορ ἀκουσίως περιέβλεψε πέριξ, ἐάν τις προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Οὐδεὶς τὸν παρετήρησεν. Ἀνεσήκωσε τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἠθέλησε χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ἐν αὐτῷ νὰ τὸ ῥίψῃ εἰς τὸ θυλάκιόν τοῦ ἐπανωφορίου του, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ θέσῃ· μόνον τὸ πλατύτερον θυλάκιον τοῦ ἐπανωφορίου του ἠδύνατο νὰ τὸ περιλάβῃ. Τὸ ἔθεσεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του διευθυνόμενος πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω, ἐσκέφθη ὁ Γάβορ, τί νὰ περιέχῃ; Ἀναμφιβόλως οὐδενὸς λόγου ἀξίας σημειώσεις μεσίτου τινός, τοὺς κυματισμοὺς τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν, τὰς ἑβδομαδιαίας σημειώσεις τοῦ χρηματιστηρίου καὶ ἄλλα παρόμοια. Οἱ μεσῖται οὗτοι προσπαθοῦσι νὰ φέρωσιν ἐπάνω των τοιαύτας ἀχρήστους σημειώσεις· εἰς ὅλα ταῦτα θέτουσι καὶ τινα φιορίνια, καὶ οὕτω τὸ σεβασμοῦ ἄξιον χαρτοφυλάκιον εἶνε ἐν τάξει.—Χμ! προσέθηκεν, ἐὰν κάνεις αἰσθηματίας τὸ ἀπώλεσε;

Χωρὶς νὰ τὸ ἐξαγάγῃ, ἤρχισε διὰ τῶν δακτύλων νὰ ἐξετάζῃ τί περιέχει. «Ἐξαίρετος χάρτης!

... καὶ ὄχι ὀλίγος. Λαμπρός, λαμπρὸς χάρτης. Πιθανῶς ἐρωτικαὶ ἐπιστολαί — θὰ τὰς ἀπώλεσεν ἐρωτόληπτός τις ὑπάλληλος. Ἀλλὰ πάλιν δὲν εἶνε τόσον μαλακαὶ καὶ λεπταὶ ὡς ὁ χάρτης τῶν ἐπιστολῶν. Ὤ, ἐὰν ἦσαν γραμμάτια ἑκατὸν, χιλίων φιορινίων—λοιπὸν, λοιπόν;.. τότε... τότε!» Αἱ σκέψεις του διεκόπησαν. Κατόπιν προσέθηκε μετὰ στενοχωρίας: «Τότε τὰ δίδω εἰς τὴν ἀρχήν».

Εἰς τὸ βάθος τῶν σκέψεών του ἠτό τι, ὅπερ τῷ ἐψιθύριζεν, ὅτι πιθανῶς δὲν θὰ τὰ ἔδιδε. «Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τίς τὰ ἀπώλεσε. Θὰ τὸ ἐξετάσωμεν. Καὶ τέλος, οὐδ' ἐγὼ ἀκόμη γνωρίζω τί ἰδίως περιέχει τὸ χαρτοφυλάκιον. Θὰ πράξω ὡς ἁρμόζει εἰς τίμιον ἄνθρωπον».

Οὕτω σκεπτόμενος ἔφθασεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἰατροῦ Βοζάκ. Ἐπειδὴ ὁ ἰατρὸς δὲν ἦτο πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔδωκε τὸ ἐπισκεπτήριόν του, σημειώσας ἐπ' αὐτοῦ, ὅτι ἡ σύζυγός του δεινῶς ἠσθένει, καὶ τὸν παρεκάλει τάχιστα νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ. Μετέπειτα διευθύνθη πρὸς τὴν πλατεῖαν τῆς νέας ἀγορᾶς· οὐδόλως ἐσκέφθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἔργον του· ἐπὶ τῆς καρδίας του ἐπεκάθητο ὡς κάλιον ἄνθραξ τὸ χαρτοφυλάκιον·—«Θὰ εἶνε ὡραῖον, ἐὰν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ εὑρίσκονται μερικοὶ κακοὶ στίχοι, δι' ὧν οἱ νεαροὶ ποιηταὶ συνειθίζουσι νὰ βασανίζωσι τοὺς διευθυντὰς τῶν ἐφημερίδων. Ἀ!.. ποιηταὶ δὲν φέρουσι τοιαῦτα ὀγκώδη χαρτοφυλάκια· καὶ ἐὰν ἀστυνομικός τις ἀρχιφύλαξ ἀπώλεσέν αὐτοὺς—τοὺς χαρτολογαριασμούς. Τοῦτο θὰ ἦτο ὡραιότερον».

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦ περιπάτου, ἐρρίφθη ἐπί τινος καθίσματος, καὶ ἐσκέπτετο:—«Ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τί περιέχει· τέλος ἐὰν μὲ ἴδῃ τις, δὲν σημαίνει τίποτε... δὲν διαπράττω ἀτιμίαν... Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον χρήματα ἐντός... λοιπὸν, καὶ ἐὰν ὑπῆρχον, οὐδένα θὰ ἐκπλήξῃ τοῦτο, ἐὰν... λόγου χάριν ἐκληρονόμησα!» Κατόπιν ἔλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ τὸ ἤνοιξεν· οἱ ὀφθαλμοί του βαθμηδὸν ἐμεγεθύνοντο, καὶ ἤρχισε σχεδὸν μεγαλοφώνως νὰ ἀριθμῇ: «Ἕν, δύο, τρία...», ἡ ἀναπνοή του ἐγίνετο βαρυτέρα, καὶ ὅτε ἐτελείωσε τὴν ἀρίθμησιν, μόλις ἠδυνήθη νὰ ψελλίσῃ μετὰ φωνῆς πνιγομένης: «*δέκα τέσσαρες χιλιάδες ἑξακόσια δέκα πέντε φιορίνια!*»

Τόσον πολλὰ χρήματα περιεῖχε τὸ χαρτοφυλάκιον — ἀπόδειξις ὅτι οὔτε ὑπὸ παντοπώλου, οὔτε ὑπὸ ἐρωτολήπτου ὑπαλλήλου, ἔτι ὀλιγώτερον ὑπό τινος ἀστυνομικοῦ ἀρχιφύλακος, καὶ ἥκιστα πάντων ὑπὸ νεαροῦ ποιητοῦ ἠδύνατο νὰ ἦτο χαμένον. Τώρα, φίλε Γάβορ, ἀμέσως θὰ ἴδωμεν ἐὰν εἶσαι χρηστὸς ἀνήρ, ἢ ἐὰν ἡ κατάστασις αὕτη σὲ κλονίζει, ὡς πολλοὺς θὰ ἐκλόνιζεν, οἵτινες ἄλλως τε ἔχουσιν ἐξαιρέτους θεωρίας περὶ τοῦ βίου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἀπέναντι ἄλλων, καὶ διατηροῦσι ταύτας καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν των τόσον μόνον, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκτεθῶσιν εἰς ἰσχυρότερον πειρασμόν. Τώρα ὀφείλεις ἀνεπιφυλάκτως νὰ διευθυνθῇς εἰς τὴν ἀρχήν, καὶ νὰ παραδώσῃς ἁπλῶς τὸ πολύτιμον εὕρημά σου· ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ σου κινεῖται ἤδη ὁλόκληρος στρατιὰ σοφιστικῶν σκέψεων, ὅπως νικήσῃ τὴν καλήν σου καρδίαν.

Ἄχ, φίλε Γάβορ, ἐνικήθης ἤδη!

— Τὸ πᾶν εἶνε ποῖος ἀπώλεσε τὸ χαρτοφυλάκιον, ἐσκέφθη ὁ Γάβορ. Πτωχὸς ἄνθρωπος βέβαια ὄχι, — δέκα τέσσαρας χιλιάδας ἑξακόσια δέκα πέντε φιορίνια! Ὡραῖον ποσόν. Θὰ μὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ καθ' ὅλον μου τὸν βίον.

Εὐχαρίστως θὰ ἐκράτει τὰ χρήματα, ἐὰν εὕρισκεν εὐλογοφανῆ τινα αἰτίαν·—πῶς ὅμως τοῦτο ἦτο δυνατόν! Ἐξηκολούθει σκεπτόμενος: «Καὶ πῶς! ἐὰν ἦτο τὸ χαρτοφυλάκιον τοκογλύφου τινός! Ἄλλως τε ποῖος φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τόσον πολλὰ χρήματα παρὰ εἰς τοιοῦτος ἄνθρωπος, οὗτινος ὁλόκληρος ἡ ἀξία κεῖται ἐν τῷ περιεχομένῳ τοῦ θυλακίου του. Μπᾶ, αὐτὸς ἔχει καὶ ἄλλα ἐν τῇ οἰκίᾳ του! Βεβαίως μόλις ἔλαβε τὰ χρήματα ταῦτα ἀπό τινα χρηστὴν οἰκογένειαν· πιθανῶς τὰ κεφάλαιον τῶν χρημάτων αὐτῶν νὰ τὸ εἰσέπραξεν ἤδη τρίς. Ὑπάρχουσι τοιοῦτοι φαῦλοι τοκογλύφοι... καὶ πρέπει νὰ φεισθῶ αὐτοὺς τοὺς ληστάς; Δὲν τὸ κάμνω. Ἀναμφιβόλως μὲ ἐξέλεξεν ἡ Νέμεσις ὡς μέσον, καὶ δὲν εἶνε καλὸν νὰ μάχηταί τις κατὰ τῆς τύχης. Δὲν θὰ τὰ κρατήσω διὰ τὸν ἑαυτόν μου· ἀνήκουσιν εἰς τὴν μικρὰν Μαργίτ. Οἱ παῖδες ἐπὶ τέλους φροντίζουσι καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν των; ἀλλὰ διὰ τὰ κοράσια πρέπει νὰ ἔχωμεν πολὺ μεγαλειτέρας φροντίδας. Θὰ ἀγοράσω μετοχὰς τοῦ ταμιευτηρίου· τιμῶνται ἤδη 1500, μετὰ πέντε ἔτη θὰ ἀξίζωσι 3000 φιορίνια—θὰ γείνωσι τὸ ὅλον 30,000 φιορίνια· τότε θὰ μείνῃ κάτι τι καὶ διὰ τὸν μικρὸν Γάβορ· ὦ! εἶμαι εὐτυχὴς ἄνθρωπος!

Διῆλθε πρὸ τοῦ δημαρχείου, ὡς ἐὰν μὴ ἦτο ὑπάλληλος, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ὡς τὸν κυρίως ἰδιοκτήτην τῆς χρηματικῆς ποσότητος. Δὲν εἶνε τίποτε εὐκολώτερον εἰς τὸν κόσμον, ἢ νὰ ἡσυχάζωμεν διὰ τὰς πλάνας μας, ἐν ὅσῳ αὗται εἶνε συμφέρουσαι δι' ἡμᾶς. Χαίρων εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του.

— Ἦλθεν ὁ ἰατρός, Μαρία;

— Ὄχι, ἀλλὰ δὲν τὸν χρειαζόμεθα πλέον· ἦτο μόνον στιγμιαία ἀδυναμία. Σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλωσύνην σου, ἀγαπητέ μου Γάβορ». Καὶ προσέφερε τὰ χείλη της εἰς τὸν σύζυγόν της, ὅστις πυρετωδῶς τὰ ἐφίλησε.

Ὁ Γάβορ ἔλαβεν ἓν σιγάρον, ἐρρίφθη ἐπί τινος ἀνακλίντρου, καὶ ἤρχισεν εὐθύμως νὰ καπνίζῃ.

— Διατί δὲν ἐκβάλλεις τὸ ἐπανωφόριόν σου Γάβορ; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος μετὰ μικρὰν διακοπήν.

— Εἶμαι πολὺ κουρασμένος, ἀργότερον.

Ὁ Γάβορ ἤδη διὰ πρώτην φορὰν ἐπὶ τῆς ζωῆς του ἐψεύσθη. Δὲν ἐξέβαλε τὸ ἐπανωφόριόν του, διότι εἶχε θέσει ἐν τῷ θυλακίῳ του τὸ χαρτοφυλάκιον μὲ τὰς δεκατέσσαρας χιλιάδας· τὸ ἐφύλαττεν ὡς ἑπτακέφαλος δράκων, καὶ ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀποφασίσει ἂν ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ἀμέσως τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὴν σύζυγόν του. Ἄλλως τε οὐδέποτε μέχρι τῆς σήμερον τῇ ἀπέκρυψέ τι, καὶ αὕτη ἡ ἐμπιστοσύνη ἀπετέλει τὴν βάσιν τῆς οἰκικῆς των εὐτυχίας. Ἐν τούτοις, ἐὰν πράξωμεν ἓν μόνον σφάλμα, κατόπιν ἀκολουθοῦσι πάντα τὰ ἄλλα. Μετέπειτα δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ εἴπῃ τινὰς ἀστείους ὑπαινιγμοὺς εἰς τὴν σύζυγόν του.

— Μαρία, τί θὰ ἔλεγες, ἐὰν σοὶ ἠγόραζον ἓν ἐπανωφόριον ἐκ σαμουρίου ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο τῆς κυρίας Φέλλερ; (Ἡ κυρία Φέλλερ ἦτο ἡ ἰδιοκτήτρια τοῦ οἴκου ἔνθα κατῴκει ὁ Γάβορ).

— Εἶνε τοῦτο δυνατόν; ἀπήντησεν ἡ Μαρία μειδιάσασα, ἥτις μόλις ἠδύνατο ν' ἀποκρύψῃ ὅτι πολὺ θὰ τὴν ηὐχαρίστει ἓν τοιοῦτον σαμούριον.

— Ὄχι τόσον ἀδύνατον, ὅσον σκέπτεσαι.

Ἐπῆλθε μικρὰ διακοπή. Ἐφύσα τὰ ἐκ καπνοῦ νέφη ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἄνθρωπος οὗτινος τὸ στῆθος ἦτο ἐξωγκωμένον ὑπὸ ἐγωϊστικοῦ αἰσθήματος, καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου: — Καὶ τί θὰ ἔλεγες ἐὰν ἐνεγραφόμεθα συνδρομηταὶ δι' ὁλόκληρον τὸ ἔτος εἰς τὸ θέατρον;

Ἡ Μαρία ἐθεώρησε τοῦτο ὡς ἀστεϊσμὸν καὶ δὲν ἀπήντησε.

— Καὶ ἐὰν τὸ θέρος ἐπηγαίναμεν εἰς τὰ λουτρά; Ποῦ θὰ ἐπεθύμεις περισσότερον νὰ ὑπάγωμεν, ἀγαπητή μου, εἰς Στολιάκ, εἰς Φυρὲδ ἢ εἰς Ροχίτς;

— Μὴ μοῦ λέγῃς, σὲ παρακαλῶ, τοιαύτας φλυαρίας!

Ὁ Γάβορ παρετήρησε πανούργως τὴν γυναῖκά του, ἔρριψε πέριξ του ἓν ἀξιοπρεπὲς βλέμμα, καὶ εἶπε μετ' ἐπιτιμητικοῦ ὕφους: — Ὑπάρχουσι φλυαρίαι, Μαρία, αἵτινες δὲν εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν τοιαῦται, ὅπως τὰς νομίζουσι.

Ταύτην τὴν σοφὴν παρατήρησιν μόλις ἤκουσεν ἡ Μαρία, ἐπειδὴ ἔσπευδεν εἰς τὸ μαγειρεῖον ὅπως ἑτοιμάσῃ τὸ γεῦμα, διότι ἦτο ἤδη μεσημβρία.

Ὁ Γάβορ ἐπωφελήθη τῆς στιγμῆς ταύτης, καὶ ἐξέβαλε τὸ ἐπανωφόριόν του, ἐγκλείσας τὰ χρήματα εἰς τὸ γραφεῖόν του· δὶς καὶ τρὶς ἐξήτασε τὰς κλεῖδας ἐὰν εἶχον καλῶς, ὡς ἂν ἐφοβεῖτο ῥῆξιν τινὰ ὑπὸ ληστῶν. Ἡ ὑπηρέτρια ἔστρωσε τὴν τράπεζαν, ἐν ᾧ ἡ Μαρία ἔφερε τὸν ζωμόν. Ὁ Γάβορ μόλις ἤγγισε τὸ πινάκιον· τὸ συμβεβηκὸς τῆς πρωΐας τὸν εἶχεν ἐξ ὁλοκλήρου χορτάσει.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ φάγῃς ἀπ' αὐτὸ τὸ λάχανον; εἶπεν ἡ σύζυγος, ὅτε ἡ ὑπηρέτρια ἔθεσε δεύτερον πινάκιον ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Βεβαίως! — καὶ εἰρωνικῶς ἐγέλασε διὰ τὴν προτροπὴν ταύτην, — διότι ἤδη μάλιστα, ἐὰν ἤθελε, ἠδύνατο νὰ φάγῃ καὶ παλαμίδα τοῦ Ρήνου. Μετὰ κόπου ἐπερίμενε τὸ τέλος τοῦ γεύματος, καὶ ὅτε ἡ σύζυγος μετὰ τὸ σήκωμα τῆς τραπέζης ὑπῆγεν ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔτρεξεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔλαβε τὰ χρήματα, ἐφόρεσε τὸ ἐπανωφόριόν του, καὶ ὥρμησε νὰ ἐξέλθῃ.

— Καὶ δὲν θὰ φιλήσῃς τὰ μικρά; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος ἐπιτιμῶσα.

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια, Μαρία! καὶ τὰ ἐφίλησε. — Ἀλλ' ὅταν ἔχῃ τις τόσον πολλὰς ἐργασίας, προσέθεσεν ἀφῃρημένως, εἰ καὶ τίποτε δὲν εἶχε νὰ πράξῃ.

Ἡ μορφὴ τοῦ Γάβορ ἤστραπτεν, ὅταν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἔκαμνε μεγάλα καὶ μαιμετρημένα βήματα, ὡς κάτοχος δέκα τεσσάρων χιλιάδων καὶ τινων ἑκατοντάδων φιορινίων· ἐν συνειδήσει τῆς καταστάσεώς του, παρετήρει τὰ ἐκθέματα τῶν ἐμπόρων σκεπτόμενος πόσα τοιαῦτα ἠδύνατο ν' ἀγοράσῃ. Ἔπρεπεν ὅμως ν' ἀγοράσῃ τι, διότι τὸ πολὺ χρῆμα δὲν ἄφινεν αὐτὸν ἥσυχον. Τὸ εὗρε· σιγάρα πρώτης ποιότητος πρὸς εἴκοσι πέντε κρεῖτσάρια ἕκαστον· τὰ ἰδικά του σιγάρα τῆς Κούβας δὲν εἶχον καλὸν ἄρωμα. Καὶ ὅμως πόσον καλὸν ἄρωμα ἀκόμη ἕως χθὲς εἶχον! Εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλησιέστατον καπνοπωλεῖον, καὶ ἠγόρασε πέντε τοιαῦτα· τὰ ἐπλήρωσεν ὄχι ἐκ τῶν ἰδικῶν του χρημάτων, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἅτινα εὗρεν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ· παρετήρησε τὰ χρήματα ὡς νόμιμον ἰδιοκτησίαν του, καὶ οὐδόλως ἐσκέφθη ὅτι ἠδύνατο ὁ ἀληθὴς ἰδιοκτήτης νὰ ἐμφανισθῇ ὄπισθεν, καὶ κτυπῶν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων νὰ τῷ εἴπῃ: «Κύριέ μου, τὸ χαρτοφυλάκιον αὐτὸ εἶνε ἰδικόν μου».

Ἐκάπνιζεν εἰς τὴν ὁδὸν μεθ' ἡδονῆς τὰ πολύτιμα σιγάρα του, καὶ παρετήρει πέριξ, ὅπως πεισθῇ ποίαν ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ ὀσμὴ τοῦ καπνοῦ, ὃν ἐφύσα ἐκ τῶν χειλέων, εἰς τοὺς λοιποὺς πτωχοὺς διαβάτας. Συνήντησε τινὰς γνωστούς του, καὶ ἐφάνη ἀφκετὰ φιλόφρων ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν χαιρετισμόν των σχεδὸν ὅπως ἄλλοτε.

Κεκοπιακὼς εἰσῆλθεν εἴς τι καφενεῖον. Τώρα μόλις ἠσθάνθη ὅτι ἐπεθύμησέ τι· ἡ γλῶσσά του ἦτο ξηρὰ καὶ ἠσθάνετο δίψαν. Διέταξε μίαν λιμονάδαν, καὶ ἤρχισε νὰ ἐκφυλλίζῃ τὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης κειμένας ἐφημερίδας· τέλος ἔρθασεν εἰς τὰς εἰδήσεις ἡμερησίου τινὸς φύλλου. Αἰφνιδίως ἔγεινε καταπόρφυρος· ἡ ἐφημερὶς ἔπεσε τῶν χειρῶν του, ἔκλινε πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλήν του, καὶ ἐφάνη ὅτι οὐδόλως ἠσθάνθη, ὅτε ὁ ὑπηρέτης ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ τὸ διαταχθὲν ἀναψυκτικόν. Εἰς τὸ φύλλον, τὸ ὁποῖον πάλιν ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας, ἀνέγνωσε τὴν ἀκόλουθον εἴδησιν:

«Χθὲς ἔσυρον ἐκ τοῦ Δουνάβεως τὸ πτῶμα »τοῦ Ἰγνατίου Σέφερ, γραμματέως τοῦ ἐμπορι»κοῦ οἴκου Κομπέγερ. Ὁ δυστυχὴς ἐπρόκειτο »νὰ μεταφέρῃ τὸ ποσὸν ὀκτὼ χιλιάδων φιο»ρινίων εἴς τι ταμιευτήριον ἐκτελῶν ὑπηρεσίαν »τοῦ καταστήματός του, καὶ καθ' ὁδὸν τὰ ἀπώ»λεσε, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὸ πά»θημα, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐκατηγόρησαν αὐτὸν ἐπὶ »σφετερισμῷ, καὶ ὁ ἄνω ἐμπορικὸς οἶκος τὸν εἰσ»ήγαγεν εἰς δίκην. Κατέλιπε χήραν καὶ τρία τέ»κνα, ἐν ᾧ ὁ ἄτιμος εὑρετὴς τῶν χρημάτων πι»θανῶς εἴς τι μέρος ἀκολασταίνει».

Μυρίαι σκέψεις ἐτάρασσον συγχρόνως τὴν κεφαλὴν τοῦ Γάβορ. Πῶς! ἐὰν δὲν ἀπώλεσε τὸ χαρτοφυλάκιον πλούσιός τις τοκογλύφος, ἀλλὰ χρηστὸς πτωχὸς ὑπάλληλος, ὅστις εἶχε σύζυγον καὶ τέκνα, ἐὰν ἤδη ὁλόκληρος οἰκογένεια ὀδύρεται δι' ὅ,τι αὐτὸς πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἔχαιρε! πῶς, ἐὰν ὁ ἀπολέσας ἤδη ἐρρίφθη εἰς τὸν Δούναβιν, ἢ ἐὰν ταύτην τὴν στιγμὴν γίνονται αἱ προετοιμασίαι τῆς ταφῆς του!

— Καὶ ὁ ἄτιμος εὑρετὴς ἀκολασταίνει, ἐπανέλαβεν ὁ Γάβορ μηχανικῶς τὴν παρατήρησιν τῆς ἐφημερίδος. Ἔλαβε βραδέως τὸ σιγάρον ἐκ τοῦ στόματος καὶ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. — Καὶ ἔκαμα ἤδη χρῆσιν τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν μοὶ ἀνήκει· δὲν ἔπραξα καλῶς.

Ἀπεσύρθη ὡς κακοῦργος εἴς τινα σκοτεινὴν γωνίαν, ἥτις ἐφωτίζετο μόνον ὑπό τινος παραθύρου βλέποντος εἰς τὴν αὐλήν, ἐκάθησεν εἴς τινα κενὴν τράπεζαν, ἔλαβεν ἐκ τοῦ μικροῦ ἐκ δέρματος ἐλάφου βαλαντίου του ἓν φιορίνιον, καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὸ μέγα χαρτοφυλάκιον. Τότε ἠσθάνθη ἑαυτὸν ὀλίγον ἡσυχώτερον.

— Ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ σκεφθῶ τὰ χείρονα ἐνδεχόμενα· καὶ μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ κρατήσω τὰ χρήματα καὶ ἐὰν πλούσιος ἄνθρωπος τὰ ἀπώλεσεν; Ὄχι, οὐδέποτε! Τότε πάλιν τῷ ἐψιθύρισε δαίμων τις: Μάλιστα σοὶ ἐπιτρέπεται!

Ἐπλήρωσε τὴν λιμονάδα καὶ ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ.

Ἐπὶ πολὺ περιεφέρετο ἀσκόπως· ἐντὸς αὐτοῦ ἐμάχοντο δύο πνεύματα ἐπιζητοῦντα νὰ κατανικήσωσιν ἀμοιβαίως τοὺς λόγους καὶ συλλογισμούς των. Ἐν ᾧ ἀμφεταλαντεύετο, προσέβλεψεν ἐπί τινος τοιχοκολλημένης γνωστοποιήσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο γεγραμμένη μεγάλοις γράμμασιν ἡ λέξις *Ἀπωλέσθη*. Ὁ Γάβορ ἐδράξατο τοῦ χαρτοφυλακίου. Τί ἀπωλέσθη; Ἀνέγνωσεν ἐν σπουδῇ. — Μπᾶ, μόνον ἡ ἀπώλεια κυναρίου γνωστοποιεῖται.

— Βεβαίως εἶμαι πολὺ γελοῖος, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Ἐβάδισε ταχύτερα, καὶ ἔφθασε πρὸ τῆς πλατείας τοῦ δημαρχείου. Ἐσκέφθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὅπως καταθέσῃ τὰ χρήματα, καὶ οὕτω ἅπαξ διὰ παντὸς νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ὅλης βασάνου του. Ἡ ὥρα εἶχεν ἀφκετὰ παρέλθει, καὶ ὁ διευθυντὴς πιθανῶς δὲν θὰ ἦτο εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔπειτα ἤθελε καὶ νὰ παρατείνῃ τὴν ὑπόθεσιν. Τῷ ἦτο δύσκολον νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἐκ σαμουρίου ἐπανωφορίου τῆς συζύγου του, τοῦ θεάτρου, τῶν λουτρῶν Στολιάκ, χωρὶς νὰ μνημονεύσωμεν καὶ τὰς ἐπικερδεῖς μετοχὰς τοῦ ταμιευτηρίου.

— Ἐὰν δὲν ἀνεγίνωσκον αὐτὴν τὴν ἀθλίαν ἐφημερίδα, ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμήν. Ἀλλὰ καλά, πολὺ καλά, δυνατὸν νὰ τὰ ἀπώλεσε πτωχός τις μεσίτης, εἰς ἀναμφιβόλως τίμιος ἄνθρωπος, διότι ἄλλως δὲν θὰ τῷ ἐνεπιστεύοντο τόσον πολλὰ χρήματα.

Ὅτε ὁ Γάβορ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἠσθάνθη ἑαυτὸν τελείως δυστυχῆ. Δεκάκις ἐν τῷ μεταξὺ ἀπεφάσισε νὰ ἀναγγείλῃ τὸ εὕρημα, καὶ ἐνδεκάκις εὗρε λόγους, οἵτινες τὸν ἤγον εἰς ἐναντίας σκέψεις. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἐρρίφθη τεταραγμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

— Καὶ δὲν ἀφαιρεῖς τὸ ἐπανωφόριόν σου; ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του.

— Σὲ παρακαλῶ, ἄφες με ἥσυχον μὲ τὸ ἐπανωφόριόν σου!

Ἡ Μαρία παρετήρησεν ἔκπληκτος τὸν σύζυγόν της· οὐδέποτε τὸν εἶδε εἰς τόσον παροξυσμένην ψυχικὴν κατάστασιν.

Ἦτο καταπόρφυρος ἕνεκεν τοῦ παροξυσμοῦ.

— Γάβορ μου, κάτι σοὶ συμβαίνει, εἶπεν ἠπίως ἡ γυνή. Ἄφες με νὰ ἐγγίσω τὸ μέτωπόν σου. Θεέ μου, πῶς καίει! Λοιπὸν πρέπει νὰ στείλω διὰ τὸν Βοζάκ.

— Ὄχι, Μαρία, μὴ τὸ κάμῃς, ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς, ἐζεστάθην εἰς τὸ γραφεῖον, μία δυσάρεστος ἐργασία· ἐντὸς ὀλίγου θὰ μοῦ περάσῃ.

— Τότε νὰ σοῦ κάμω μίαν λεμονάδαν;

— Εὐχαριστῶ, πρὸ ὀλίγου ἔπιον.

— Ποῦ; εἰς τὸ γραφεῖον;

— Ὄχι, εἰς τὸ καφενεῖον.

— Πῶς! ὑπῆγες καὶ εἰς τὸ καφενεῖον;

— Ναί, ναί... ἤμην ἐκεῖ... Σὲ παρακαλῶ, Μαρία, εἶμαι κουρασμένος!

Ἡ Μαρία ἠσθάνθη ὅτι ἠνώχλει τὸν σύζυγόν της, καὶ ἀπεσύρθη περίλυπος εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον, ἔνθα ἦσαν τὰ τέκνα της. Λυπηρὰ προαίσθησις συνεκίνει τὴν καρδίαν της, ὅτι δηλαδὴ ἡ οἰκιακή των εὐτυχία εὑρίσκετο εἰς τὸν καταστροφήν της.

— Καὶ δὲν ἐφίλησε τὰ μικρά, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἀθύμως ἔχουσα. Οὐδέποτε παρέλειψε τοῦτο, ὅταν ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἀπ' ἐναντίας πόσον καλὴν διάθεσιν εἶχε τὴν πρωΐαν, ἠστειεύετο περὶ ἐπανωφορίου καὶ θεάτρου.

Ὁ Γάβορ ἀφέθη ὅλως εἰς τοὺς συλλογισμούς του· ἐν τῇ κεφαλῇ του ἐκυκλοφόρει ὁλόκληρος σειρὰ δυνατῶν καὶ ἀδυνάτων. Πρὸς στιγμὴν ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς πολὺ χρηστὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον δὲν τύπτει ἡ συνείδησις διὰ τὴν εὐτυχίαν του, ἀμέσως δὲ κατόπιν δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ συγχωρήσῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν προτέραν ἀμέλειαν.

— Καὶ ἐὰν παραδώσω τὰ χρήματα, ὁ ἀπολέσας θὰ μοὶ δώσῃ διακόσια ἕως τριακόσια φιορίνια; Ἀθλιότης! Τέλος δὲν δέχομαι ἐλεημοσύνην.

Ἦτο ὅλως λείκ τῆς ἀμηχανίας του.

Ὅτε ἀπεμακρύνθη ἡ σύζυγός του, ἐκλείδωσε πάλιν τὰ χρήματα εἰς τὸ γραφεῖον, ἐξέβαλε δυσθύμως τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ τὸ ἔρριψεν ἐπί τινος καθίσματος, κειμένου εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δωματίου. Ἔλαβεν ἐν βιβλίον ὅπως ἀναγνώσῃ, ἀλλὰ τὰ λευκὰ φύλλα δὲν ἐπέσυρον τὴν προσοχήν του ὅσον τὸ γραφεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκρύπτετο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐσωτερικῆς του διαμάχης. Χιλιάδες καὶ ἑκατοντάδες χαρτονομισμάτων ἵπτατο πρὸ αὐτοῦ, καὶ δὲν ἐγνώριζεν ἐὰν τὸ βιβλίον, ὅπερ ἐκράτει, ἦτο μυθιστορία τις ἢ νομικὸν ἔργον.

Ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἔφθασεν. Ὁ Γάβορ ἔφαγεν ὀλιγώτερον τῆς μεσημβρίας.

— Εἶσαι ἀδιάθετος, ἀγαπητέ μου, μάτην μοῦ τὸ κρύπτεις, εἶπεν ἡ σύζυγος.

— Εἶμαι κατάκοπος· ἐπιθυμῶ ἀμέσως νὰ κατακλιθῶ, καὶ αὔριον πρωὶ δὲν θὰ ἔχω τίποτε!

Καὶ πραγματικῶς ἀπεσύρθη ὁ Γάβορ εἰς τὴν κλίνην του, ἐν ᾧ ἡ σύζυγός του ὑπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον ὅπως διατάξῃ τι, καὶ ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν τοῖχον, ἵνα ἀποφύγῃ ἐνδεχομένην ἐρώτησιν τῆς γυναικός του. Ἠθέλησε πάλιν νὰ σκεφθῇ· ἀλλ' ὅμως οἱ τόσον συχνὰ ἐπαναληφθέντες στοχασμοὶ ἀπώλεσαν τὸ θέλγητρόν των, καὶ ἡ ἀπηδηκυῖα φαντασία του δὲν ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ πλέον τόσον ζωηρῶς τὴν ὄψιν τοῦ αὐτόχειρος οἰκογενειάρχου· νωθρότης τὸν ἐκυρίευσε· ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ· ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης ἀκίνητος ὡς νεκρός.

Καὶ ἡ Μαρία ἀπεσύρθη ὅπως κατακλιθῇ· ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ παρεμόνευεν ἐὰν ὁ Γάβορ ἦτο ἀκόμη ἔξυπνος. Διῆλθον δύο ὧραι, ἕως ὅτου μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἐκοιμήθη.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἐψέλλισεν ἡ μικρὰ χαρίεσσα γυνή, καὶ προσεπάθησε νὰ ἀποκοιμηθῇ. Ἀλλ' ὁ Γάβορ ἤρχισεν αἴφνης νὰ ὀνειρεύηται:—Χίλια... δύο χιλιάδες... δέκα τέσσαρες χιλιάδες... μετοχαί... Μαργίτ... κρατήσατέ τον... τώρα πηδᾷ... ἰδοὺ ἡ γέφυρα... χά, χά, χά! Βέβαια τὰ ἔχασεν εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον... Θὰ τὰ δώσω... ναί, γελοῖον — δὲν τὰ δίδω... σιγάρα...

— Θεέ μου! τί νὰ ὀνειρεύεται, εἶπε καθ' ἑαυτὴν περφοβισμένη ἡ γυνή, καὶ ἔσυρε τὸ κεντημένον σκέπασμα σχεδὸν ἐφ' ὅλου τοῦ προσώπου της.

Τέλος ἀνεστέναξε βαθέως ὁ Γάβορ, καὶ τότε τὰ πάντα ἡσύχασαν ἐν τῷ δωματίῳ. Ἀμέσως κατόπιν ἐκοιμήθη καὶ ἡ Μαρία.

Μόλις ἐχάραζε καὶ ἤδη ὁ Γάβορ ἦτο ἔξυπνος Αἱ χθεσιναὶ ἰδέαι ἐτάρασσον τὴν κεφαλήν του μετὰ διπλῆς βίας. Ἐσηκώθη ταχέως, ἐνεδύθη καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἀφήσας μόνην κοιμωμένην τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του. Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔλαβε τὰ χρήματα, καὶ ὅπως εὐκολώτερον τὰ φέρῃ, ἐφόρεσε πάλιν τὸ ἐπανωφόριόν του. Μετέπειτα ἐρρίφθη εἴς τι κάθισμα σκεπτόμενος νὰ λάβῃ μίαν ὁριστικὴν ἀπόφασιν· ἡ παράφρων αὕτη κατάστασις δὲν ἔπρεπε νὰ διαρκέσῃ περισσότερον.

Ἀργότερον ἐξύπνησε καὶ ἡ Μαρία. Τὸ πρῶτον βλέμμα της ἀνεζήτησε τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' οὗτος εἶχε γείνει ἄφαντος. Ἐπέρριψεν ἐν σπουδῇ τὴν οἰκιακήν της ἐνδυμασίαν, καὶ ἔσπευσεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ συζύγου της. Ὁ Γάβορ ἡσύχαζε μᾶλλον κατακείμενος ἢ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου· αἱ χεῖρές του ἐκρέμαντο νωχελῶς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ καθίσματος, ἡ κεφαλή του ἔκλινε πρὸς τὰ κάτω, καὶ σπασμωδῶς παρετήρει ὡς ἀπεγνωσμένος εἴς τι σημεῖον. Ἡ γυνή του σπουδαίως ἐφοβήθη. Ἔτι ἐφόρει τὸ ἐπανωφόριόν του· ἀλλ' ὅμως δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ διατί· ἡ χθεσινὴ ἀποπομπὴ ἐνεφώλευε ἀκόμη εἰς τὴν καρδίαν της. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ τὸν πλησιάσῃ. Ὁ Γάβορ ἀνεπήδησε ἐν τῷ ἅμα ἔκπληκτος καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρά του. Ἀλλὰ διὰ τούτου δὲν ἠχαριστήθη ἡ Μαρία· ἔλαβε μὲ τὴν ἀριστερὰν τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ συζύγου της, περιέβαλε τὸν λαιμόν του διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς, καὶ τὸν παρετήρει μὲ ἀλγεινὸν μειδίαμα τόσον πλησίον, ὥστε ἡ θερμὴ ἀναπνοή της ἐκτύπα τὸ πρόσωπόν του. — Γάβορ, κάτι ἔχεις, καὶ δὲν μὲ ἐμπιστεύεσαι. Δὲν εἶμαι πάντοτε ἡ καλὴ καὶ πιστὴ σύζυγός σου; Ἐὰν σοὶ συνέβη δυστύχημά τι εἰπέ μοι αὐτό, θέλω νὰ τὸ συμμερισθῶ μετὰ σοῦ.

Ὁ Γάβορ συνεκινήθη καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔρρευσαν δάκρυα. Ἐξέφυγε τρυφερῶς τοῦ βραχίονος τῆς συζύγου του καὶ ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς χειρός της θερμὸν φίλημα.

— Ἔβλεπες τὴν νύκτα κακὰ ὄνειρα, δὲν εἶνε ἀλήθεια; εἶπεν οἰκείως ἡ γυνὴ ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς ἐπανειλημμένης τρυφερότητος τοῦ Γάβορ. Ἐφαντάζεσο χρήματα, γερύρας, καὶ δὲν εἰξεύρω τί ἄλλο ἀκόμη.

— Ἐντελὴς παραφροσύνη, ἐψιθύρισεν ὁ Γάβορ καθ' ἑαυτόν.

— Ὅτι κάτι σὲ λυπεῖ, εἶνε βέβαιον· εἰπέ μοι λοιπὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σὲ λυπεῖ καὶ ποῦ ἔγκειται τὸ κακόν!

Ὁ Γάβορ ἐκάθησε πάλιν ἀνασηκώσας τὸ ἐπανωφόριόν του.

— Λοιπὸν ποῦ ἔγκειται τὸ κακόν;

— Ἐδῶ! ἀπήντησε, καὶ ἤγγισε διὰ τῶν χειρῶν τὸ χαρτοφυλάκιον.

Ἡ Μαρία ἐνόμισεν ὅτι ὁ σύζυγός της ἐδείκνυε τὴν καρδίαν του· ἴσως ἠγάπησεν ἄλλην. Τῇ ἐφάνη ὅτι ἐνέπηξαν ἄκανθαν εἰς τὸ στῆθός της, διότι τοιαύτη ὑπόνοια οὐδόλως μέχρι τοῦδε τὴν εἶχε θλίψει. Ἔκλινε τὴν κεφαλήν της καὶ εἶπεν ἄνευ μεμψιμοιρίας·—Ναί, ἐὰν ἀγαπᾷς ἄλλην, τότε δὲν δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω. Σοὶ τὸ συγχωρῶ, Γάβορ.

Τοῦτο ἦτο πάρα πολὺ διὰ τὸν Γάβορ. Τί; Αὐτὸς νὰ ἀγαπήσῃ ἄλλην παρὰ τὴν μικράν του Μαρίαν; Δύναται λοιπὸν κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ τοιοῦτόν τι δι' αὐτόν; Ἀληθῶς εἶχε πράγματι καταπέσει ἕως ἐκεῖ; Ὡς τίγρις ἀνεπήδησε. «Ἐλεεινότης!»—ἀνέκραξεν, ἔσυρε τὸ χαρτοφυλάκιον ἐκ τοῦ θυλακίου του, καὶ τὸ ἐσφενδόνησε τόσον ἰσχυρῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, ὥστε τὰ χαρτονομίσματα διεσπάρησαν ἐντὸς αὐτοῦ.

— Μέγιστε Θεέ! ἀνέκραξεν ἡ σύζυγός του, ἥτις οὐδὲν ἐνόησεν ἐξ ὅλης τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τῇ θέᾳ τόσων χρημάτων.

— Ἰδοὺ αὐτὸ εἶνε! Τοῦτο ἦτο! εἶπεν ὁ Γάβορ κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ πηγαινοερχόμενος μὲ ὁρμήν.

— Πόθεν ἔχεις αὐτὰ τὰ χρήματα, Γάβορ; Εἰπέ μου δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Χθὲς τὰ εὗρον, Μαρία, χθὲς τὰ εὗρον.

— Δόξα τῷ Θεῷ! καὶ σχεδὸν ἐλιποθύμησε.

— Χθὲς τὰ εὗρον, ὅταν ὑπήγαινον εἰς τὸν Βοζάκ, καὶ ἔκτοτε εἶμαι δυστυχής, Μαρία. Τί πρέπει νὰ τὰ κάμω; Τί πρέπει νὰ τὰ κάμω;

— Νὰ τὰ καταθέσῃς εἰς τὸ δημαρχεῖον!

— Εἶσαι ἄγγελος. Ἔχεις δίκαιον. Δὲν ἔπρεπεν οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν νὰ ὀκνήσω! Ἔλα εἰς τὴν καρδίαν μου, μικρά μου! Καὶ ἠδυνήθης νὰ πιστεύσῃς ὅτι ἐκτὸς σοῦ ἠδυνάμην ν' ἀγαπήσω ἄλλην, δὲν γνωρίζεις τὴν ἀξίαν σου, Μαρία! Πόσον μικρὸς εἶμαι συγκρινόμενος πρὸς σέ!

Ἡ Μαρία ἐγέλασεν ἰσχυρῶς.

— Ἀλλὰ τώρα θὰ σοὶ φέρω τὸ πρόγευμα· δὲν ἔφαγες τίποτε ὁλόκληρον τὴν χθεσινὴν ἡμέραν.

— Ναί, ναί, νὰ φάγωμεν, ἀπήντησεν ὁ Γάβορ.

Ἐκτύπησαν εἰς τὴν θύραν. Ὁ ἰατρὸς Βοζὰκ εἰσῆλθε.

— Λοιπὸν ποῖος εἶνε ἀσθενής;»

— Οὐδείς, ἀπήντησεν ἡ Μαρία· ἀλλὰ παρατηρήσατε ἐδῶ τί εὗρεν ὁ Γάβορ ἐν ᾧ ἤρχετο πρὸς ὑμᾶς, ἕνα σωρὸν χρημάτων!

Διὰ τῶν λόγων τούτων ἔθεσε τέλος εἰς πάντα περαιτέρω δισταγμόν.

* * *

Ὁ Γάβορ ἔφερε τὰ χρήματα εἰς τὸ ἀρμόδιον γραφεῖον, ὡς τις ἐπιτελέσας εὐγενῆ πρᾶξιν.

— Ὁ ἰδιοκτήτης ἀνήγγειλεν ἤδη τὴν ἀπώλειαν, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος, ὅτε παρελάμβανε τὰ χρήματα.

— Ποῖος εἶνε; ἠρώτησεν ὁ Γάβορ μετὰ περιεργείας.

— Ὁ τραπεζίτης Βάουμαν, πλουσιώτατος· εἶνε κάτοχος τριῶν ἑκατομμυρίων. Ἠδύνασθε νὰ κρατήσητε τὸ μικρὸν τοῦτο ποσὸν ἄνευ τύψεως συνειδότος. Οὐχ ἧττον ὅμως ὁ Βάουμαν θὰ δώσῃ ὑμῖν δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης του.

— Δὲν δέχομαι τίποτε!

— Εἰς τοιαύτας περιστάσεις κατὰ τὴν γνώμην μου ἐξαρτᾶται τοῦτο ἐκ τοῦ τρόπου τῆς δωρήσεως. Ἐξάπαντος, κύριε, εἶσθε χρηστότατος ἄνθρωπος· σᾶς ἠγάπων πάντοτε, ἀπὸ τοῦδε θὰ σᾶς ὑπολήπτωμαι περισσότερον.

Τὸ συμβεβηκὸς διήγειρεν ἐν τῷ κύκλῳ του μεγάλην ἐντύπωσιν, καὶ ἡ ἀξία τοῦ Γάβορ ὑψώθη πολὺ ἐν τῇ γνώμῃ τῶν περὶ αὐτόν. Μόνον ὁ πενθερὸς τοῦ Γάβορ, κύριος Χάμερ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ· ἀπέδειξεν ἐν ἐκτάσει, ὅτι διὰ τὸν Βάουμαν τόσα εἶνε αἱ δέκα τέσσαρες χιλιάδες καὶ τινες ἑκατοντάδες φιορινίων, ὡς νὰ ἔχανε δέκα τέσσαρα ἐξάρια. Μάλιστα δὲ δὲν ἐσυστέλλετο καὶ δημοσίᾳ νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἐθεώρει τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Γάβορ ὡς περιττὴν αἰσθηματικότητα. Ὅμοια περίπου ἐσκέπτετο καὶ ὁ Γάβορ, ἐν τούτοις ὅμως ἀποκρούσας τὰς ἰδέας αὐτάς, ἔλεγε πρὸς ἑαυτόν—«Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἶνε ἐν πάσῃ περιπτώσει τίμιος· τὸ ποσὸν τοῦτο ἠδύνατο νὰ τὸ χάσῃ τις, οὕτινος ὁλόκληρος ἡ περιουσία ἀπετελεῖτο ἐξ αὐτοῦ».

— Εἶμαι περίεργος, ἔλεγε πάλιν ὁ κύριος Χάμερ, νὰ ἴδω ἐὰν ἐν αὐτῷ τῷ Βάουμαν ὑπάρχει τι τὸ ἱπποτικόν. Παρῆλθον τέσσαρες ἡμέραι καὶ ἀκόμη τίποτε δὲν ἔπραξε. Φιλάργυρος, ἄχρηστος ἄνθρωπος!

Ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Γάβορ ἐπανῆλθεν ἡ προτέρα εὐτυχής ἡσυχία, καὶ τὸ παρελθὸν συμβεβηκὸς ἀπετέλει ἤδη πλέον τὸ ἀντικείμενον ψυχικῆς εὐθυμίας· τοιοῦτόν τι σπανίως συμβαίνει. Ἡ Μαρία συχνὰ ἐσκέπτετο τὸν Βάουμαν, ἐὰν θὰ τοὺς ἐνεθυμεῖτο, ἐν τούτοις δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τι περὶ τούτου εἰς τὸν Γάβορ. Οὕτω παρῆλθον δέκα περίπου ἡμέραι, καὶ ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι ἐφλυάρουν εὐθύμως μετὰ τὸ γεῦμα, ὅτε ὑπάλληλος τοῦ σιδηροδρόμου εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Γάβορ ἐπιστολήν τινα, καὶ ἀπεσύρθη χαιρετήσας μετὰ σεβασμοῦ. Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ἦτο τὸ ἑξῆς·

«Ἔντιμε κύριε!

»Ἡ Β . . . Ο . . . σιδηροδρομικὴ ἑταιρία ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς σήμερον συνεζήτησε καὶ περὶ πλήρώσεως τῆς κενῆς θέσεως ἑνὸς νομικοῦ συμβούλου. Ἡ θέσις αὕτη ἀπαιτεῖ ἐκτὸς νομικῶν εἰδικῶν γνώσεων καὶ ἐκτακτον τιμιότητα, καὶ θὰ ἐννοήσητε ἐκ τούτου ὅτι ἐπρότεινα ὑμᾶς διὰ τὴν θέσιν ταύτην. Ἡ πρότασίς μου ἐγένετο ἀποδεκτή. Ἡ θέσις αὕτη ἔχει μισθὸν ἐτήσιον μόνον ἐξ χιλιάδων φιορινίων, ἐν τούτοις θὰ αὐξηθῇ ἀναλόγως τῶν τῇ βαθμιαίᾳ ἐπεκτάσει τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Πολὺ θὰ χαρῶ ἐὰν σήμερον ἢ αὔριον σᾶς δεχθῶ, ὅπως ὁμιλήσωμεν διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν τούτοις σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ θεωρῆτε φίλον σας, καὶ νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

»ΒΑΟΥΜΑΝ».

Ὁ Γάβορ καὶ ἡ Μαρία ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλους μετὰ δακρύων χαρᾶς.

Θὰ ἔμενον ἐπὶ πολὺν χρόνον οὕτως ἐνηγκαλισμένοι καὶ ἄφωνοι, ἐὰν μὴ ἐξύπνα ἡ μικρὰ Μαργίτ, ἡ ὁποία ἔκλαιε φοβερὰ ἐν τῇ κλίνῃ της. Ἡ μικρὰ εὐθὺς ἠγνόησε ὅτι ἡ στιγμή, ἥτις θὰ καθίστα καὶ αὐτὴν εὐτυχῆ καθ' ὅλον τὸν βίον της, μόλις εἶχε φθάσει. Δ. Α. Σ.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἀτμόπλοια καὶ σιδηρόδρομοι.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀτμομηχανῆς, ἧς ἡ χρῆσις μετεμόρφωσε τὰς νεωτέρας κοινωνίας, εἶναι ἡ ἱστορία τῶν κόπων καὶ τῶν προσπαθειῶν πολλῶν μεγάλων ἐφευρετῶν. Ἀπὸ τοῦ αἰολιπύλου τοῦ Ἀλεξανδρέως Ἥρωνος μέχρι τῶν ἰσχυρῶν μηχανῶν, αἵτινες κινοῦσι τὴν σήμερον τὰ ἀτμόπλοια καὶ τὰς σιδηροδρομικὰς ἁμάξας, πόσαι χεῖρες εἰργάσθησαν τὸν σίδηρον, πόσοι ἐγκέφαλοι ἐμελέτησαν τὰς ἀλληλοδιαδόχους τελειοποιήσεις, τὰς συσχετιζούσας τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἤδη ἀρχὴν μετὰ τῶν παρόντων ἀποτελεσμάτων. Πόσοι ἔξοχοι ἐργάται προηγήθησαν τοῦ Οὐάττ καὶ τοῦ Στήβενσον! πόσοι διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν διηυκόλυναν τὰς ἐφευρέσεις τῶν μεγάλων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς μηχανοποιῶν!

Μεταξὺ αὐτῶν ἐκλέγομεν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἠγωνίσθησαν καὶ ἔπαθον, καὶ πρῶτον ἕνεκα τῶν συμφορῶν τοῦ βίου του ἀναφέρομεν τὸν Διονύσιον Παπῖνον, ἔνδοξον τῆς Γαλλίας τέκνον.

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος, υἱὸς ἰατροῦ, γεννηθεὶς ἐν Blois τὴν 22 Αὐγούστου 1647, ἔμαθεν ἐν Παρισίοις τὴν ἰατρικήν, ἀλλ' ἔχων ἔλκος κλίσιν πρὸς τὰς πειραματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν ἐφηρμοσμένην μηχανικήν, ἐγκατέλιπε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ, τῇ δὲ προστασίᾳ καὶ τῇ συνδρομῇ τοῦ Huygens ἠδυνήθη ν' ἀφιερωθῇ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς ἀγαπητὰς αὐτοῦ μελέτας. Ὁ Παπῖνος συνειργάσθη μετὰ τοῦ διασήμου φυσικοῦ καὶ ἀστρονόμου, καὶ ἀπέδειξε μετ' οὐπολὺ τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ τελειοποιήσας τὴν ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος Guericke, δημάρχου τοῦ Μαγδεβούργου, ἄρτι ἐφευρεθεῖσαν νέαν πνευματικὴν ἀντλίαν. Τὰς πρώτας αὐτοῦ ταύτας δοκιμὰς κατέστησε γνωστὰς δημοσιεύσας πραγματείαν (*Νέον πείραμα ἐπὶ τοῦ κενοῦ*), περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν.

Τὸ μέλλον ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸν νέον φυσικὸν ὑπὸ αἰσιωτάτους οἰωνούς. Οἱ ἐν Παρισίοις ἐπιστήμονες εἶχον αὐτὸν περὶ πολλοῦ, πάντες ὑπεδέχοντο αὐτὸν εὐνοϊκῶς, ἀλλ' ἐν τούτοις κατέλιπεν αἴφνης τοὺς Παρισίους καὶ μετέβη εἰς Λονδῖνον ἄνευ λόγου τινὸς γνωστοῦ, δικαιολογούντος τὴν αἰφνιδίαν αὐτοῦ ἀναχώρησιν.

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος ἔφθασεν εἰς Λονδῖνον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 1676, καὶ ἐπεσκέφθη εὐθὺς τὸν Ροβέρτον Boyle θεμελιωτὴν τοῦ ἐν Λονδίνῳ βασιλικοῦ Συλλόγου. Ὁ διάσημος οὗτος ἐπιστήμων εἰργάζετο μακρὰν τῆς τύρβης τῆς μεγαλοπόλεως εἰς ἓν τῶν κτημάτων του, ὅπου εὐχαρίστως προσεκάλει πάντας τοὺς περὶ τὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένους ἐγκρίτους ἄνδρας. Τὸν νέον Γάλλον φυσικὸν παρέλαβεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ἐπὶ τρία δὲ ἔτη συνειργάσθησαν καὶ ἐπεχείρησαν πλείστας ἐρεύνας ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀτμοῦ τοῦ ζέοντος ὕδατος.

Ὁ Παπῖνος ἔλαβεν οὕτω ἀφορμὴν νὰ ἐφεύρῃ τὸν *χωνευτῆρα*, τὸν καὶ *χύτραν Παπίνου* καλούμενον, περὶ ὀλίγου ἀναδειχθεὶς μέλος τῆς ἐν Λονδίνῳ βασιλικῆς Ἑταιρίας (1681). Ἐν τῷ χωνευτῆρι τούτῳ ἀναφαίνεται τὸ πρῶτον ἡ ἀσφαλιστικὴ δικλίς, ἥτις κατέστη ἓν τῶν οὐσιωδῶν ὀργάνων τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἀλλὰ βεβαίως εἶχεν ἄστατον τὸν χαρακτῆρα, καὶ ἠγάπα τὸν πλανήτην βίον, καθότι ὅτε ἐπεδαψιλεύοντο ἤδη αὐτῷ αἱ τιμαὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, τῇ θετῇ αὐτοῦ πατρίδι, ἐδέχθη ἀπροσκέπτως νὰ γίνῃ μέλος νέας τινὸς ἀκαδημίας ἐν Βενετίᾳ ἱδρυθείσης. Ὁ Παπῖνος ἔμεινε δύο ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ· καίτοι μεγάλης ἀπήλαυε φήμης, αἱ οἰκονομικαὶ αὐτοῦ περιστάσεις ἦσαν λίαν ἀκροσφαλεῖς, ὥστε μετ' οὐ πολὺ μετανοήσας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ διαμονὴν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐπενόησε τὴν πρώτην μηχανήν, ἥτις ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀνακάλυψιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀτμοῦ ὡς κινητικῆς δυνάμεως. Καὶ πρῶτον μὲν ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν πίεσιν τοῦ ἀέρος ὡς κινητικὴν δύναμιν, τῷ δὲ 1687 ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐν Λονδίνῳ βασιλικὴν Ἑταιρίαν πρότυπον μηχανήματος, σκοποῦντος τὴν *μεταφορὰν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν τῆς δυνάμεως τῶν ποταμῶν*. Τὸ μηχάνημα τοῦτο κατήρτιζον δύο μεγάλοι κύλινδροι, ὧν τὰ ἔμβολα ἐκινοῦντο ὑπὸ καταρράκτου. Τὰ ἔμβολα ταῦτα κινούμενα ἐκένουν ἀέρος μετάλλινον σωλῆνα. Σχοινίον δεδεμένον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τοῦ ἐμβόλου μετέδιδε δύναμιν μεγάλην, ὁσάκις τὸ ἔμβολον ἐφέρετο βιαίως ἐντὸς τοῦ σωλῆνος διὰ τῆς πιέσεως τοῦ ἀέρος. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀπετέλει κατ' ἀρχὴν τὸν μηχανισμὸν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις εἰργάζετο πρό τινος χρόνου ἐν St Germain. Ἡ νέα μηχανή, κακῶς κατασκευασθεῖσα, παρήγαγε κακὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Παπῖνος μεγάλως ἐθορυβήθη ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης, εἰς χημματικὴν δὲ εὑρισκόμενος ἀμηχανίαν, ἐνεθυμήθη τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν τῆς Γαλλίας· ἦτο διαμαρτυρόμενος. Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, ἀπαρνούμενος τὴν πίστιν του, ὡς συνεβούλευον αὐτῷ οἱ φίλοι του, ἀλλ' αἰσχυνόμενος νὰ γίνῃ ἐξωμότης, κατεδίκασεν ἑαυτὸν ἄνευ διαταγμοῦ εἰς αἰωνίαν ἐξορίαν. Ὁ Ἐκλέκτωρ τῆς Ἕσσης προέτεινεν αὐτῷ τότε ἕδραν τῶν μαθηματικῶν ἐν Μαρβούργῳ. Ὁ Παπῖνος ἐδέχθη αὐτὴν καὶ μετέβη εἰς Γερμανίαν. Ἐπαναλαβὼν ἐκεῖ τὰ πειράματά του ἐπὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως ὡς κινητικῆς δυνάμεως, ἤλπισε νὰ λύσῃ εὐκολώτερον τὸ ἐπασχολοῦν αὐτὸν μέγα πρόβλημα, κενῶν τὴν ἀντλίαν οὐχὶ διὰ τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκρήξεως πυρίτιδος ὑπὸ τὸ ἔμβολον.

Τῷ 1688 κατεσκεύασε μηχανὴν τοιαύτην καὶ ταχέως ἀνεγνώρισε τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς. Τότε συνέλαβε τὴν τολμηρὰν καὶ νέαν ὅλως ἰδέαν τοῦ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν ἀτμὸν τοῦ ὕδατος, ὅπως κενώσῃ ἀέρος τὴν μηχανὴν ὑπὸ τὸ ἔμβολον. Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τῆς ἀτμομηχανῆς.

Αἱ μηχαναί, ἃς ἀλλεπαλλήλως κατεσκεύαζεν, ἦσαν βεβαίως ἀτελεῖς καὶ κατὰ πολλὰ ἐλαττωματικαί, οὐδ' ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς ἐλπίδας τοῦ Παπίνου. Πικραὶ ἐπικρίσεις καὶ ἀντιῤῥήσεις πολλαὶ ἀνεγείτισαν τὰς ἐργασίας τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ, ὅστις ἐπὶ πολὺ ἔτη παρήτησεν αὐτάς. Ἐλέησε νὰ παρευρεθῇ ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τὰ πειράματα τοῦ Σαβερὴ καὶ νὰ ἐνθαῤῥύνῃ αὐτὸν ὁ Leibnitz, ὅπως ἐπιχειρήσῃ νέας δοκιμάς. Ἐν ἔτει 1707 ἐδημοσίευσεν ἐν Φραγκφόρτῃ πόνημα ἐπιγραφόμενον· *Νέος τρόπος τοῦ ὑψοῦν τὸ ὕδωρ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ πυρός*, ἐν ᾧ περιγράφει νέον σύστημα ἀτμομηχανῆς, ἣν κατασκευάσας ἐφήρμοσεν εἰς πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐπιτυχῶς ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Φούλδα.

Συνεπείᾳ διαφωνίας μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐπισήμων τινῶν προσώπων τοῦ Μαρβούργου, ὁ Παπῖνος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδείξῃ εἰς Λονδῖνον τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἀτμόπλοιον. Ἡ ἑξῆς ἐπιστολή, ἣν πρὸς τὸν Leibnitz ἔγραφεν, ἀκριβῶς ἀπεικονίζει τὴν θέσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Κάσσελ, 7 Ἰουλίου 1707.

«Κύριε, ἠξεύρετε ὅτι πρὸ πολλοῦ παραπονοῦμαι ὡς ἔχων ἐνταῦθα πολλοὺς ἐχθροὺς ἰσχυροτάτους. Ὑπέμενον ὅμως μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ ἀπό τινος χρόνου τοσαῦτα ὑπέστην ἐκ τῆς ἔχθρας αὐτῶν, ὥστε παράτολμον θεωρῶ νὰ μένω ἐπὶ πλέον ἐκτεθειμένος εἰς τοιούτους κινδύνους. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἤθελον τύχει δικαιοσύνης ἐνάγων αὐτοὺς εἰς δίκην, ἀλλ' ἀπησχόλησα ἤδη ὑπὲρ τὸ δέον τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα διὰ τῶν μικρῶν μου ὑποθέσεων, καὶ καλλίτερον νομίζω νὰ ὑποχωρήσω μᾶλλον ἢ νὰ ἀναγκάζωμαι νὰ ἐνοχλῶ ἀδιαλείπτως τὸν μέγαν τοῦτον ἡγεμόνα. Ἀπεύθυνα λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἀναφορὰν, ἐξαιτούμενος νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀναχωρήσω εἰς Ἀγγλίαν· ἡ Ὑψηλότης του συνήνεσεν εἰς τοῦτο μετὰ τρόπου μαρτυροῦντος ὅτι ἔχει πρὸς ἐμὲ εὔνοιαν πλείονα ἢ ὅσης εἶμαι ἄξιος.

»Εἷς τῶν λόγων, οὓς ἐν τῇ ἀναφορᾷ μου ἀναφέρω, εἶναι ὅτι σπουδαιότατον θεωρῶ ἡ δοκιμή τοῦ πλοίου μου νὰ γίνῃ ἐντὸς λιμένος ἔχοντος, ὁ ὡς τοῦ Λονδίνου, ἱκανὸν βάθος, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ νέα ἐφεύρεσίς μου, διὰ τῆς ὁποίας δύω ἄνδρες θὰ φέρωσι περισσότερον ἀποτέλεσμα ἢ ἑκατοντάδες κωπηλατῶν. Καὶ τωόντι, σκοπὸν ἔχω νὰ πλεύσω ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πλοίου, περὶ οὗ ὡμίλησα ὑμῖν ἄλλοτε, θέλει δὲ τότε πεισθῇ εὐθὺς τὸ κοινὸν ὅτι κατὰ τὸ σχέδιον τοῦτο εὔκολον εἶναι νὰ κατασκευασθῶσι καὶ ἄλλα, εἰς ἃ θὰ ἐφαρμοσθῇ εὐκολώτατα ἡ διὰ τοῦ πυρὸς μηχανή. Ἀλλ' ὑπάρχει δυσκολία τις· τὰ πλοῖα τοῦ Κάσσελ δὲν πλέουσιν εἰς Βρέμην, ὥστε ἀφοῦ φθάσωσιν εἰς Μούνδεν, τὰ ἐμπορεύματα τοῦ Κάσσελ μεταβιβάζονται ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τῶν εἰς Βρέμην καταπλεόντων πλοίων. Ταῦτα μὲ ἐβεβαίωσε λεμβοῦχος τοῦ Μούνδεν, ὅστις μοὶ εἶπε πρὸς τούτοις ὅτι χρειάζεται ῥητὴ ἄδεια ὅπως διαβῇ πλοῖον ἀπὸ τῆς Φούλδα εἰς τὸν Βέζερ. Ὡς ἐκ τούτου ἀπεφάσισα, κύριε, νὰ λάβω τὴν τόλμην νὰ προστρέξω εἰς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἰδιαιτέρα καὶ ἄνευ τινὸς συνεπείας διὰ τὸ ἐμπόριον, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ λάβητε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ προμηθεύσητε τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν, ὅπως τὸ πλοῖόν μου διαπλεύσῃ εἰς Μούνδεν, καθόσον μάλιστα μοὶ εἴπατε ἤδη πόσα ἐλπίζετε ἐκ τῆς πυροκινήτου μηχανῆς.

»Δ. ΠΑΠΙΝΟΣ».

Ἅμα λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ Leibnitz προσεπάθησε νὰ λάβῃ τὴν ζητουμένην ἄδειαν παρὰ τοῦ ἐκλέκτορος τοῦ Ἀνοβέρου, ἀλλά, καίτοι ἡ ἐπιῤῥοὴ αὐτοῦ ἦτο μεγάλη, ἀπέτυχεν ὅμως ἐντελῶς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Παπῖνος ἐδοκίμαζε τὸ πυροκίνητον πλοῖον, οὗ τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν θαυμάσια. «Ἡ δύναμις τοῦ ῥεύματος ἦτο τοσοῦτον μικρὰ ἀναλόγως πρὸς τὴν δύναμιν τῆς μηχανῆς μου, γράφει ἐν δευτέρᾳ πρὸς τὸν Leibnitz ἐπιστολῇ, ὥστε δύσκολον ἦτο νὰ διακρίνῃ τις ἐὰν ἐπροχώρει ταχύτερον καταπλέον ἢ ἀναπλέον». Ὁ ἐφευρέτης ἡτοιμάζετο νὰ ἐπιβιβασθῇ μετ' ὀλίγον μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ὅτε ἔμαθεν ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Μούνδεν ἀπηγόρευον τὴν διάβασιν αὐτοῦ. «Κινδυνεύω, λέγει, μετὰ τόσους κόπους καὶ δαπάνας, ἃς πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου τούτου κατέβαλον, νὰ ἀναγκασθῶ νὰ παραιτήσω αὐτὸ, καὶ νὰ χερήσω τὸ κοινὸν τῶν πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα ἠδυνάμην θείᾳ συνάρσει νὰ παρέξω αὐτῷ διὰ τοῦ μέσου τούτου. Θὰ παρηγορηθῶ ὅμως βλέπων ὅτι δὲν εἶναι σφάλμα ἐμόν, καθότι οὐδέποτε ἠδυνάμην νὰ φανταστῶ ὅτι τοιοῦτος σκοπὸς ἐπέπρωτο νὰ ναυαγήσῃ δι' ἔλλειψιν ἀδείας».

Μετὰ τινων ἡμερῶν ματαίας ἐνεργείας, ὁ Παπῖνος ἀπελπισθεὶς ἠθέλησε νὰ διαβῇ ἄνευ ἀδείας. Τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1707 ἐπιβιβάσας ἐπὶ τοῦ πλοίου του ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του, συνιστάμενα εἰς ὀλίγα ἐνδύματα καὶ εὐτελῆ οἰκιακὰ σκεύη, πρὸς δὲ καὶ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του, ἀνεχώρησε καὶ ἔπλευσεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, κύριος τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ἀνέμων. Ἐντὸς μικροῦ φθάνει παρὰ τὸ Λόχ εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Βέζερ.

Ἀλλ' ἐκεῖ ἄρχεται ἡ δικαιοδοσία τοῦ σωματείου τῶν λεμβούχων. Οὗτοι εἰδοποιοῦσιν ἐν σπουδῇ τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστικοῦ σώματος (bailage), ὅστις τρέχει καὶ ὑπὸ περιεργείας κινούμενος ἐπισκέπτεται τὸ πλοῖον τοῦ Διονυσίου Παπίνου ζητῶν νὰ ἐξηγηθῇ αὐτῷ ἡ παράδοξος μικρὰ μηχανή, *διὰ τῆς ὁποίας τὰ πλοῖα κινοῦνται ἄνευ ἐρετῶν καὶ ἱστίων*, ἀλλὰ δειλὸς ὢν καὶ προφυλακτικὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀποσύρεται ταχέως μὴ τολμῶν νὰ προστατεύσῃ τὸν ἐφευρέτην. Τὴν ἐπαύριον ὁ Παπίνος βλέπει ἐρχομένους πολυαρίθμους λεμβούχους τοῦ σωματείου, οἵτινες ἀγγέλλουσιν αὐτῷ ὅτι τὸ πλοῖόν του, καθὸ ἄνευ ἀδείας πλεῦσαν, ἀνήκει τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτοὺς δυνάμει τῶν προνομίων των, καὶ ὅτι θὰ ἀνασύρωσιν αὐτὸ ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ θὰ πωλήσωσι τὰ συντρίμματά του. Ὁ Παπίνος ἔξω ἑαυτοῦ διαμαρτύρεται, ἀλλ' εἶναι εἰς ἐναντίον πολλῶν. Μάτην ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν κατοίκων τῶν προαστείων τοῦ Λόχ· οἱ λεμβοῦχοι ἵνα μὴ στερηθῶσι τὴν λείαν των, ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τὸ πλοῖον, καὶ συντρίβουσιν αὐτὸ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀτυχοῦς γέροντος.

Οὕτως ἐξετελέσθη ἡ βάρβαρος ἐκείνη πρᾶξις, ἥτις ἀναβαλοῦσα ἐπὶ μίαν ὅλην ἑκατονταετηρίδα τὴν ἀτμοπλοΐαν, μετέβαλεν ἴσως τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν.

Μετά τινα χρόνον εὑρίσκομεν ἐν Λονδίνῳ τὸν Διονύσιον Παπίνον ἀδύνατον καὶ πάσχοντα. Ὁ παλαιός του φίλος Ῥοβέρτος Boyle εἶχεν ἀποθάνει, τὰ νέα μέλη τῆς βασιλικῆς ἑταιρίας μόλις τὸν ἐγνώριζον. Ὁ γέρων ἐνθυμεῖται εἰσέτι τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ὁ περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ ἐπικρατήσας θρησκευτικὸς φανατισμὸς τὸν ἠνάγκασε ν' ἀπέχῃ τῆς Γαλλίας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ὁ ἐφευρέτης ἔζησεν ἐξ εὐτελοῦς μισθοῦ, ὃν ἐχορήγει αὐτῷ ἡ βασιλικὴ ἑταιρία, οὐδέποτε δὲ ἠδυνήθη ἕνεκα τῆς πενίας του νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ πειράματά του ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. «Ἀναγκάζομαι τώρα, λέγει ἓν τινι ἐπιστολῇ, νὰ καταθέσω τὰς μηχανάς μου εἰς γωνίαν τῆς πτωχικῆς μου οἰκίας».

Ὁ Διονύσιος Παπίνος ἔφθασεν εἰς ἔσχατον γῆρας, ἀλλὰ τοσούτῳ μᾶλλον ἐνδεής, καθόσον εἶχε πολυμελῆ οἰκογένειαν. Ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου του δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστή.

Τῷ 1784, ἤτοι ἓν ἔτος μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, νέκαι ἐγένοντο ἀπόπειραι ἀτμοπλοΐας. Μὴ λησμονῶμεν δὲ καὶ τὴν πρὸ τούτου γενομένην ἀξιοσημείωτον ἀπόπειραν τοῦ Γάλλου μαρκησίου de Jouffroy δοκιμάσαντος ἐν Λυὼν ἐπὶ τῆς Σαόνης τὴν 15 Ἰουλίου 1783 ἀτμόπλοιον ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέν. Καίτοι ἐπιτυχὼν εἰς τὴν δοκιμήν του ταύτην, ὁ Jouffroy ἀπεκρούσθη πανταχοῦ, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπιχείρησίν του.

Ἐλιζα Σ. Σοττερ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Πρό τινων ἡμερῶν, μὲ τὸ πρῶτον ψῦχος, ὁ ἰατρὸς Μ*** προσκαλεῖται εἰς τῆς Κας Α..., ἥτις ὑποφέρει ἀπὸ σφοδρὸν πονοκέφαλον.

Μόλις εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀσθενοῦς, ὁ ἰατρὸς παρατηρεῖ εἰς τὴν γωνίαν μεγάλην ἀμερικανικὴν θερμάστραν.

— Καμμία ἀμφιβολία, Κυρία, λέγει ἀμέσως, αὐτὴ ἡ θερμάστρα κάμνει ὅλον τὸ κακόν. Γρήγορα, σηκώσατέ την ἀπ' ἐκεῖ· κινδυνεύει ἡ ζωή σας.

— Ἀλλὰ μοῦ κοστίζει ἑκατὸν φράγκα, ἰατρέ. Ἑκατὸν φράγκα 'ς τὸν ἀέρα!

— Λοιπόν, Κυρία, λέγει ὁ ἰατρὸς μειδιῶν, σᾶς προτείνω μίαν συμφωνίαν· ἀγοράζω τὴν θερμάστραν διὰ εἰκοσιπέντε φράγκα. Θὰ εὕρω καμμιὰ γωνιὰ νὰ τὴν βάλω.

Ἡ κυρία συναινεῖ.

Μετά τινας ἡμέρας, ἔχουσα ἀνάγκην νὰ μετοικήσῃ, μεταβαίνει νὰ ἴδῃ οἰκίαν τινά. Εἰς δὲ τὸ πρῶτον δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐπισκέπτεται, βλέπει τὴν θερμάστραν.

— Τίς κατοικεῖ εἰς τοῦτο τὸ 'σπῆτι; ἐρωτᾷ τὴν ὑπηρέτριαν, ἡ ὁποία τῇ ἐδείκνυε τὰ δωμάτιά.

— Ἡ κυρία Ζ***, ἀποκρίνεται αὐτή, ἡ *πενθερὰ* τοῦ ἰατροῦ Μ***.

***

Οἱ τὰ μνημεῖα κατασκευάζοντες λιθοξόοι ἔχουσι πάντοτε προχείρους τινὰς τύπους ἐπιτυμβίων.

Ὁ κ. Χ... παρατηρήσας ὅτι πάντα τὰ ἐπιτύμβια ταῦτα εἶνε ἐγκωμιαστικὰ τῶν ἀρετῶν τοῦ θανόντος, ὡς λ. χ. «Ἦτο πατὴρ φιλόστοργος» ἢ «σύζυγος τρυφερός, φίλος πιστὸς καὶ εἰλικρινής» κτλ. ὁ κ. Χ... λοιπὸν ὠνόμασε τὸν οὕτω ἐγκωμιαζόμενον: *Ὁ τέλειος μακαρίτης.*

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ εὐφυΐα συνίσταται εἰς τὸ νὰ διορθώνωσι τὰς ἀνοησίας των.

*** Οὐδὲν ἀποκαλύπτει τόσον τὸ φυσικὸν ἐλάττωμα, ὅσον αἱ φροντίδες ὅσας λαμβάνει ὁ ἔχων αὐτό, καὶ ἡ στενοχωρία, ὅσην δοκιμάζει, διὰ νὰ τὸ κρύψῃ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅπως προφυλάξωμεν τὰς χαλυβδίνας γραφίδας ἀπὸ τῆς σκωριάσεως μεταχειριζόμεθα τὸ ἑξῆς ἁπλούστατον μέσον. Ἀφίνομεν αὐτὰς νὰ βραχῶσιν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν εἰς διάλυσιν θειικοῦ χαλκοῦ, κατόπιν τὰς σπογγίζομεν ἐλαφρὰ καὶ τὰς ἀφίνομεν νὰ στεγνώσουν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου αἱ γραφίδες καθίστανται ἀνεπίδεκτοι σκωριάσεως.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΦΙΛΟΝΟΙΑΣ».